

Susanna Seitala

TALOUSKRIISIN VAIKUTUS SUOMEN SUURIMPIEN
TALOPAKETTIVALMISTAJIEN TALOUDELLISEEN
TILANTEESEEN TILINPÄÄTÖSANALYYSIN PERUSTEELLA

Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
2011

TALOUSKRIISIN VAIKUTUS SUOMEN SUURIMPIEN
TALOPAKETTIVALMISTAJIEN TALOUDELLISEEN TILANTEESEEN
TILINPÄÄTÖSANALYYSIN PERUSTEELLA

Seitala, Susanna
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Toukokuu 2011
Ohjaaja: Nousiainen, Milka
Sivumäärä: 64
Liitteitä: 18

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, talopakettivalmistaja, taluskriisi

---

Opinnäytetyön aiheena oli tutkia vuonna 2008 Suomeen rantautuneen kansainvälisen taluskriisin vaikutuksia talopakettivalmistajien taloudelliseen tilanteeseen. Kohdeyritykset valittiin vuoden 2010 markkinaosuuksien mukaan ja valittiin viisi suurinta yritystä. Opinnäytetyössä tutkittiin kohdeyritysten kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta vuosilta 2006–2009. Lisäksi verrattiin tuloksia talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan sekä tehdasteollisuuden toimialoihin.

Tutkimus tehtiin tilinpäätösanalyysin avulla. Kohdeyritysten tilinpäätökset vuosilta 2006–2009 oikaistiin ja oikaistujen tilinpäätöksien pohjalta laskettiin tunnuslukuja kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta. Tunnuslukujen perusteella analysoitiin saatuja tuloksia. Toimialojen vertailuluvut laskettiin toimialojen keskimääräisistä tilinpäätöksistä. Kohdeyritysten tuloksia verrattiin talonrakennustoimialaan ja rakennusalaan ja neljän valitun toimialan eli talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialojen lukuja verrattiin keskenään.

Tutkimuksen perusteella todettiin, että taluskriisi on heikentänyt kohdeyritysten taloudellista tilannetta. Kuitenkin todettiin, että vaikutukset olivat kohdeyrityksissä, kuten myös talonrakennustoimialalla ja rakennusalaalla, keskimäärin pienempiä mitä kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla.

THE EFFECTS OF FINANCIAL CRISIS TO THE FIVE BIGGEST MANUFACTURERS OF PREFABRICATED HOUSES IN FINLAND BASED ON FINANCIAL ANALYSIS

Seitala, Susanna

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Business

May 2011

Supervisor: Nousiainen, Milka

Number of pages: 64

Appendices: 18

Keywords: financial analysis, financial crisis, manufacturer of prefabricated houses

---

The purpose of this thesis was to research the international financial crisis effects, which came in Finland 2008, to financial positions of manufacturer of prefabricated houses. The five target companies were selected based on the market shares in 2010. Target companies profitableness, liquidity and solidity were research from years 2006-2009. The results of the analysis were also compared to housebuilding, building, store and manufacturing industry line of businesses.

The researches were made by financial analysis. The target companies financial statements were revised from years 2006-2009. Based on revising financial statements calculated key figures from profitableness, liquidity and solidity. On the grounds of key figures were the analysis made. The industries compare numbers were calculates in industries averages financial statements. The results of the target companies were compared to housebuilding and building industries. And also housebuilding, building, store and manufacturing industry line of businesses were compared between.

Based on the research were noticed, that financial crisis have effected to targets companies financial positions. However also were noticed, that the effects were in target companies, and also in housebuilding, building, smaller than in line of businesses of store and manufacturing industry.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	9
2	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA VIITEKEHYS	10
3	TALOPAKETTIVALMISTAJAT JA SUHDANNEVAIHTELUT	11
3.1	Talopakettivalmistajat	11
3.2	Suhdannevaihtelut	14
3.3	Taluskriisi	16
4	TILINPÄÄTÖSANALYYSI	18
4.1	Tilinpäätös	18
4.1.1	Tuloslaskelma ja tase	19
4.1.2	Rahoituslaskelma	20
4.1.3	Toimintakertomus ja liitetiedot	21
4.2	Tilinpäätösanalyysi	23
4.2.1	Käyttäjät	23
4.2.2	Ongelmat	24
4.2.3	Oikaisuvaatimukset	24
5	TUNNUSLUVUT	28
5.1	Yleistä	28
5.2	Kannattavuus	29
5.2.1	Yleistä	29
5.2.2	Nettotulosprosentti	29
5.2.3	Pääoman tuotto	30
5.2.4	Kokonaispääoman tuottoprosentti	31
5.2.5	Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	32
5.3	Maksuvalmius	33
5.3.1	Yleistä	33
5.3.2	Quick ratio	33
5.3.3	Current ratio	34
5.3.4	Nettokäyttöpääomaprocentti	35
5.4	Vakavaraisuus	35
5.4.1	Yleistä	35
5.4.2	Omavaraisuusaste	36
5.4.3	Suhteellinen velkaantuneisuus	36
6	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	37
6.1	Tutkimusmenetelmä	37

6.2	Aineiston keruu ja analysointi	38
6.3	Tutkimuksen luotettavuus	38
6.4	Kohdeyritysten tilinpäätösten oikaisut	39
6.4.1	Finndomo Oy.....	39
6.4.2	Kannustalo Oy	40
6.4.3	Kastelli-talot Oy	41
6.4.4	Pohjolan Design-Talo Oy.....	42
6.4.5	Pyhännän Rakennustuote Oy	42
7	TALOPAKETTIVALMISTAJIEN VERTAILU	43
7.1	Kannattavuus	43
7.1.1	Nettotulosprosentti.....	43
7.1.2	Kokonaispääoman tuottoprosentti	45
7.1.3	Sijoitetun pääoman tuottoprosentti.....	47
7.2	Maksuvalmius.....	49
7.2.1	Quick ratio.....	49
7.2.2	Current ratio	50
7.2.3	Nettokäyttöpääomaprosentti.....	51
7.3	Vakavaraisuus.....	52
7.3.1	Omavaraisuusaste	52
7.3.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	54
8	TULOSTEN ANALYSOINTI.....	56
8.1	Finndomo Oy.....	56
8.2	Kannustalo Oy	58
8.3	Kastelli-talot Oy.....	58
8.4	Pohjolan Design-Talo Oy.....	59
8.5	Pyhännän Rakennustuote Oy.....	60
9	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	61
	LÄHTEET	63
	LIITTEET	

KUVALUETTELO

Kuva 1. Teoreettinen viitekehys.	11
Kuva 2. Talotoimittajien markkinaosuudet vuonna 2010. (Kauppalehti 2.2.2011) ...	12
Kuva 3. BKT:n volyymin vuosimuutos (%). (Tilastokeskus).....	15
Kuva 4. Liikevaihdon muutosprosentit vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus).....	17
Kuva 5. Vieraan pääoman muutosprosentit vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)	18
Kuva 6. Nettotulosprosentin laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)	30
Kuva 7. Pääomakäsitteet. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 112.)	31
Kuva 8. Kokonaispääoman tuottoprosentin laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)	32
Kuva 9. Sijoitetun pääoman tuottoprosentin laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)	33
Kuva 10. Quick ration laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)	34
Kuva 11. Current ration laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta).....	34
Kuva 12. Nettokäyttöpääomaprocentin laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)	35
Kuva 13. Omavaraisuusasteen laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta).....	36
Kuva 14. Suhteellisen velkaantuneisuuden laskentakaava. (yritystutkimusneuvottelukunta).....	37
Kuva 15. Tarkasteltavien yritysten nettotulosprosentit vuosina 2006–2009.	44
Kuva 16. Nettotulosprosentit vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus).....	45
Kuva 17. Tarkasteltavien yritysten kokonaispääoman tuottoprosentit vuosina 2006–2009.	46
Kuva 18. Kokonaispääoman tuottoprosentit vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)	47

Kuva 19. Tarkasteltavien yritysten sijoitetun pääoman tuotto prosentit vuosina 2006–2009.	48
Kuva 20. Tarkasteltavien yritysten quick ratiot vuosina 2006–2009.	49
Kuva 21. Tarkasteltavien yritysten current ratiot vuosina 2006–2009.	50
Kuva 22. Tarkasteltavien yritysten nettokäyttöpääomaprocentit vuosina 2006–2009.	51
Kuva 23. Tarkasteltavien yritysten omavaraisuusasteet vuosina 2006–2009.	53
Kuva 24. Omavaraisuusasteet vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)	54
Kuva 25. Tarkasteltavien yritysten suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2006–2009. (Tilastokeskus)	55
Kuva 26. Suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)	56

LIITELUETTELO

Liite 1. Finndomo Oy oikaistu tuloslaskelma

Liite 2. Finndomo Oy oikaistu tase

Liite 3. Kannustalo Oy oikaistu tuloslaskelma

Liite 4. Kannustalo Oy oikaistu tase

Liite 5. Kastelli-talot Oy oikaistu tuloslaskelma

Liite 6. Kastelli-talot Oy oikaistu tase

Liite 7. Pohjolan Design-Talo Oy oikaistu tuloslaskelma

Liite 8. Pohjolan Design-Talo Oy oikaistu tase

Liite 9. Pyhännän Rakennustuote Oy oikaistu tuloslaskelma

Liite 10. Pyhännän Rakennustuote Oy oikaistu tase

Liite 11. Kohdeyritysten tunnusluvut

Liite 12. Talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialojen tunnusluvut

1 JOHDANTO

Tutkimusten mukaan noin 70 prosenttia Suomessa rakennetuista omakotitaloista on talopaketteja. Talopaketit ovat vallanneet omakotitalorakentamisen markkinoita viimeisen 20 vuoden aikana ja nykyään Suomessa toimii jo noin 250 talopaketteja valmistavaa tai markkinoivaa yritystä. Rakennusala pidetään yleensä hyvin suhdanneherkkänä alana, sillä omakotitalo on asiakkaalle suuri sijoitus. Rakentamis päätöstä on helppo lykätä huonon taloustilanteen vuoksi. (Valintaopas omakotirakentajalle 2010-2011, 8.)

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin vuonna 2008 Suomeen rantautuneen kansainvälisen talouskriisin vaikutuksia talopakettivalmistajien taloudelliseen tilanteeseen. Kohdeyrityksiksi valittiin vuoden 2010 markkinaosuuksien mukaan viisi suurinta. Suurimmat yritykset olivat Finndomo Oy, Kannustalo Oy, Kastelli-talot Oy, Pohjolan Design-Talo Oy sekä Pyhännän Rakennustuote Oy. Tutkimuksen kohteeksi on valittu talopakettivalmistajat niiden suureksi kasvaneen suosion vuoksi. Talouskriisin vaikutuksia tutkittiin sen ajankohtaisuuden vuoksi sekä talonrakennusalan yleisesti pidetyn suhdanneherkkyyden vuoksi. Suhdanneherkkyyttä kuvaa se, että asuntoaloi-dukset vähenivät yli 40 prosenttia vuodesta 2006 vuoteen 2009. (Pienrakentamisen markkinakatsaus 1/2011, 3.)

Teoriaosa alkaa talopakettivalmistajista ja suhdannevaihteluista. Seuraavassa teoriakappaleessa kerrotaan yleisesti tilinpäätöksestä, siitä mitä se pitää sisällään sekä tilinpäätösanalyysistä. Ketkä käyttävät tilinpäätösanalyysiä ja mihin tarkoitukseen, mitä ongelmia tilinpäätöksen tulkinnessa voi olla ja mitä oikaisuvaatimuksia tuloslaskelmassa ja taseessa on, ennen kuin voidaan laskea tunnusluvut ja tehdä tilinpäätösanalyysi. Viimeisessä teoriakappaleessa kerrotaan kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnusluvuista, joita käytetään empiirisessä osassa. Empiirinen osuus alkaa tilinpäätösten oikaisuista, jonka jälkeen lasketaan tunnusluvut ja lopuksi analysoidaan saatuja tuloksia.

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA VIITEKEHYS

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten vuonna 2007 USA:sta alkanut talouskriisi vaikutti talopakettivalmistajien taloudelliseen tilanteeseen. Tutkimuksessa keskitytään viiteen markkinaosuuksiltaan vuonna 2010 suurimpaan talopakettivalmistajaan.

Tutkimus suoritetaan tekemällä tilinpäätösanalyysi. Yrityksien tilinpäätökset ja liitetiedot hankitaan Suomen Asiakastieto Oy:ltä. Tilinpäätöksiä tarkastellaan vuosilta 2006–2009, jotta nähdään selvästi myös tilanne ennen talouskriisiä. Tilinpäätökset oikaistaan ja lasketaan tunnuslukuja kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta. Lisäksi verrataan saatuja tuloksia talonrakennustoimialaan, rakennusalaan yleisesti sekä vielä kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoihin. Näin nähdään onko talouskriisi vaikuttanut kohdeyrityksiin samoin kuin toimialalla yleisesti ja miten vaikutukset eroavat eri toimialoilla.

Tutkimuksen pääongelmana on selvittää miten talouskriisi vaikutti viiteen suurimpaan talopakettivalmistajaan. Alaongelmina on selvittää miten talouskriisi vaikutti talopakettivalmistajien kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen sekä mitkä vaikutukset olivat talonrakennustoimialalla ja rakennusosalalla yleisesti suhteessa kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoihin.

Seuraavassa kuviossa (Kuva 1) on kuvattu teoreettinen viitekehys, joka alkaa talouskriisistä ja talopakettivalmistajista, jotka ovat myös opinnäytetyön pääaiheet. Seuraavana viitekehyksessä on tilinpäätös, joka luo pohjan tilinpäätösanalyysille. Ennen kuin tunnusluvut voidaan laskea, pitää tilinpäätökset oikaistava.

Kuva 1. Teorettinen viitekehys.

Edellä kuvatussa viitekehyksessä tunnuslukujen alapuolella on esitetty tunnuslukutyypit eli kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus. Viimeisenä viitekehyksessä on esitetty tilinpäätösanalyysi ja toimialavertailu, jotka edellä mainittujen tietojen pohjalta voidaan tehdä.

3 TALOPAKETTIVALMISTAJAT JA SUHDANNEVAIHTELUT

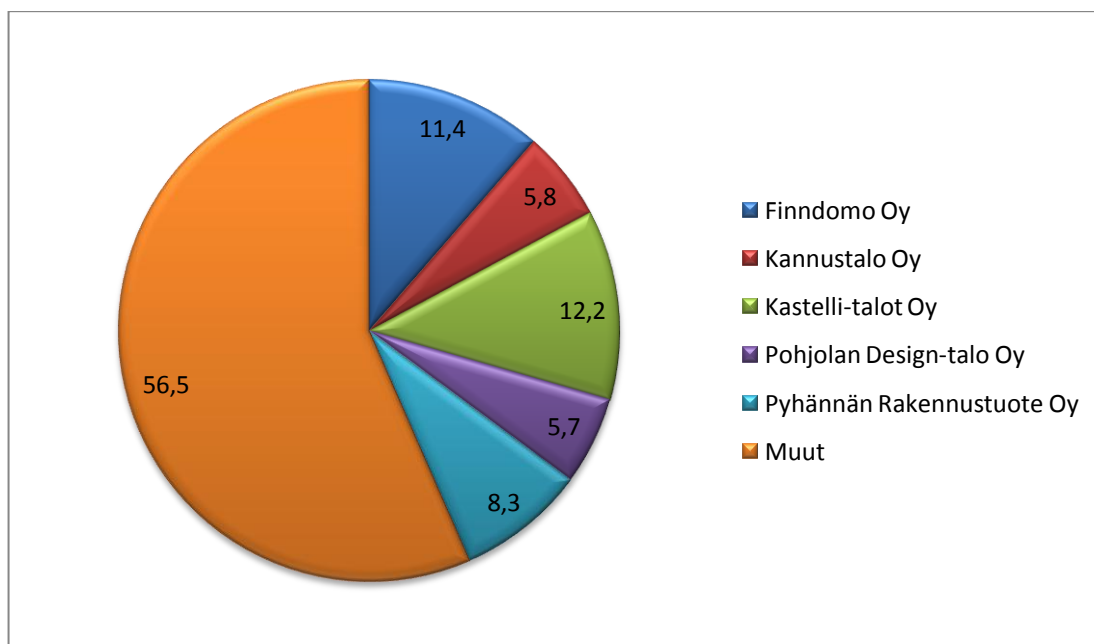
3.1 Talopakettivalmistajat

Noin 70 % kaikista Suomessa rakennetuista omakotitaloista on talopaketteja. Talopakettien toimitussisällöt vaihtelevat runsaasti, peruspakettiin kuuluu aina talon pohja-, julkisivu- ja rakennussuunnitelmat sekä runkomateriaalit, ikkunat ja ovet. Usein näiden lisäksi pakettiin kuuluu myös rungon pystytys ja väliseinämateriaalit. Kasvus-

sa on avaimet käteen – toimitus, jolloin talopakettin ostajalle jää vain pieniä tehtäviä hoidettavaksi. (Valintaopas omakotirakentajalle 2010–2011, 8, 48–49.)

Suomessa toimii noin 250 talopaketteja valmistavaa tai markkinoivaa yritystä. Yrityksiä on paljon, mutta 30 suurinta valmistajaa myy 85 prosenttia talopaketeista. (Valintaopas omakotirakentajalle 2010–2011, 50.)

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan viittä yritystä, jotka olivat markkinaosuuksiltaan suurimmat vuonna 2010. Nämä yritykset ovat Finndomo Oy, Kannustalo Oy, Kastelli-talot Oy, Pohjolan Design-talo Oy ja Pyhännän Rakennustuote Oy. Seuraava kuvio (Kuva 2) kuvaa talopaketitoyimittajien markkinaosuuksia vuodelta 2010. Edellä mainitut viisi suurinta yritystä siis kattaa lähes puolet koko talopakettimarkkinoista. (Kauppalehti 2.2.2011.)

Kuva 2. Talotoimittajien markkinaosuudet vuonna 2010. (Kauppalehti 2.2.2011)

Finndomo Oy

Finndomolla on pitkä kokemus puurakenteisten pientalojen valmistuksessa. Ensimmäinen talotehdas perustettiin Sonkajärvelle jo vuonna 1939. Finndomo Oy kuuluu Finndomo konserniin, joka on Pohjoismaiden johtava puurakenteisten pientalojen

valmistaja. Suomen markkinoilla Finndomo on toiseksi suurin 11,4 % markkinaosuudellaan, kuten edellä olevasta kuviosta (Kuva 2) voidaan havaita. Finndomo on tehnyt reilusti tappiota vuosina 2008 ja 2009, mutta uskoo tuloksen paranevan vuonna 2010. Yhtiö on toimintakertomuksen mukaan saanut reilusti edellisvuotta enemmän tilauksia vuodelle 2010. (Finndomon www-sivut, Finndomon toimintakertomus 2009.)

Kannustalo Oy

Kannustalo Oy on vuonna 1970 perustettu yritys. Kannustalot tunnetaan perinnearkkitehtuuritaloistaan, jotka ovat keskivertoa isompia ja sitä myöden myös keskivertoa kalliimpia. Kannustalo on tarkasteltavista yrityksistä liikevaihdon perusteella pienin, mutta markkinaosuudeltaan kuitenkin vasta toiseksi pienin 5,8 prosentin markkinaosuudellaan. (Kannustalojen www-sivut.)

Kastelli-talot Oy

Kastelli-talot Oy on perustettu 1989 ja yritys kuuluu Harjavalta-konserniin. Kastelli-talot on talouskriisistä huolimatta onnistunut tekemään positiivisen, vaikkakin heikkenevän tuloksen jokaisena tarkasteltavana vuotena. Tulos on pienentynyt liikevaihdon heikkenemisen seurauksena. Yrityksen liikevaihto on ollut tarkasteltavista yrityksistä suurin vuosina 2006–2009 ja yrityksen markkinaosuus 12,2 % on ollut Suomen suurin vuonna 2010. Yritys uskoo vuonna 2010 parantavansa liikevaihtoa ja tuloista. (Kastelli-talojen www-sivut, Kastelli-talojen toimintakertomus 2009.)

Pohjolan Design-talo Oy

Pohjolan Design-talo Oy on perustettu vuonna 1990. Design-talo rakennetaan asiakkaalle muuttovalmiiksi kodinkoneita, kiuasta ja sisustusta myöten asiakkaan haluamilla tuotteilla. Pohjolan Design-talon liikevaihto on laskenut reilusti vuodesta 2006 vuoteen 2009, mutta tulos on kuitenkin pysynyt positiivisena jokaisena vuotena. Vaikka Pohjolan Design-talon liikevaihto on laskenut vielä vuonna 2009 entisestään, on yrityksen myynti kasvanut toimintakertomuksen mukaan kesän 2009 jälkeen roimasti. Liikevaihdossa tämä tulee todennäköisesti näkymään vasta 2010, sillä Pohjolan Design-talon liikevaihto sisältää ainoastaan valmiit kohteet. Yritys uskookin vuonna 2010 parantavansa reilusti tuloista. Vuoden 2010 ensimmäisen kvartaalin aikana yritys on onnistunut kaksinkertaistamaan myynnin vuoden 2009 ensimmäiseen

kvartaaliin verrattuna. Pohjolan Design-talon markkinaosuus 5,7 % on vuonna 2010 ollut tarkasteltavista yrityksistä pienin. (Designtalon www-sivut, Pohjolan Design-talon toimintakertomus 2009.)

Pyhännän Rakennustuote Oy

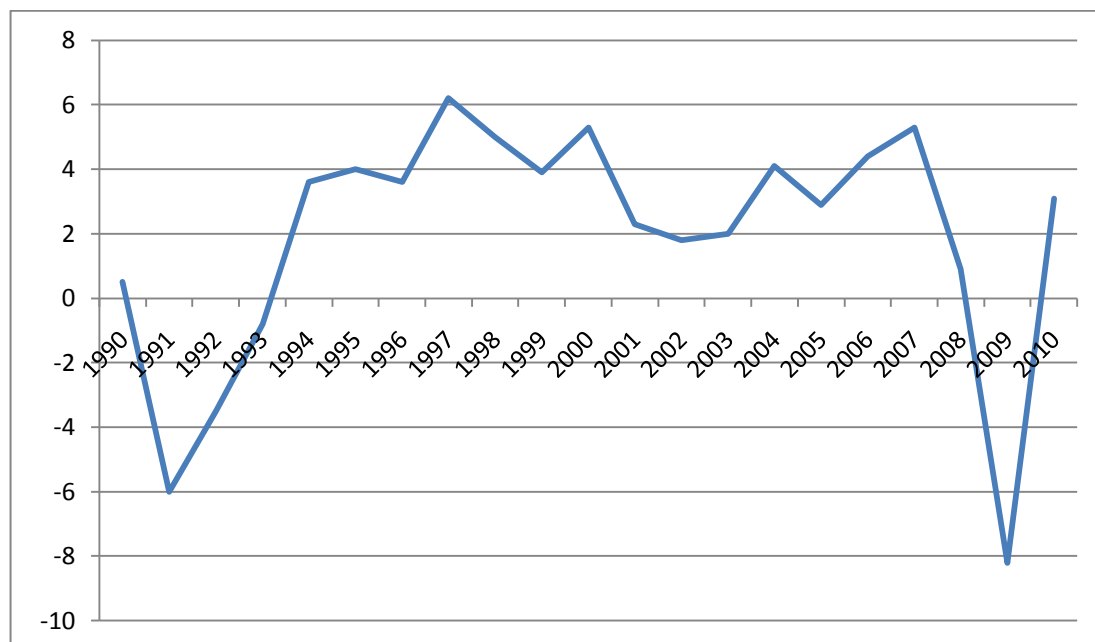
Pyhännän Rakennustuote on vuonna 1968 perustettu yritys, joka tunnetaan Jukka-talojen valmistajana. Pyhännän Rakennustuote kuuluu suomalaiseen puualan konserniin PRT-Forest Oy:öön. Pyhännän rakennustuotteen liikevaihto on laskenut rajusti vuodesta 2006 alkaen. Yritys on kuitenkin onnistunut pitämään tuloksen positiivisena 2007–2009. Ainoa tappiollinen vuosi oli hyvästä liikevaihdosta huolimatta vuosi 2006. Toimintakertomuksen mukaan vuonna 2009 budjetoitu liikevaihto ylitettiin 13 prosentilla eli yrityksessä odotettiin suurempia talouskriisin vaikutuksia. Vuoden 2009 loppupuoliskolla myyntimäärät nousivat laskun jälkeen ja Pyhännän Rakennustuote odottaakin liikevaihdon merkittävää kasvua vuonna 2010. (Jukka-talojen www-sivut, Pyhännän rakennustuotteen toimintakertomus 2009.)

3.2 Suhdannevaihtelut

Suhdannevaihteluilla tarkoitetaan kokonaistuotannon kasvuvauhdissa tapahtuvia vaihteluja keskimääräisen pitkän ajan kasvuvauhdin molemmin puolin. Suhdanne-syklit kestävät keskimäärin 4-6 vuotta ja niissä on eri vaiheita: noususuhdanne, korkeasuhdanne, laskusuhdanne ja matalasuhdanne, joista tarkemmin myöhemmin. Suomessa suhdannevaihtelu on ollut melkoisen säännöllistä ja muuttumatonta 1990-luvun alkuun asti, jolloin koettiin melkoisen syvä lama kokonaistuotannon alentuessa kolmen vuoden aikana 12 prosenttia. (Hautala 2003, 242, Pekkarinen & Sutela 2004, 126–127.)

Suhdannevaihteluita voidaan tarkastella bruttokansantuotteessa eli kokonaiskysynnässä tapahtuvien muutosten avulla. Bruttokansantuote koostuu yksityisestä kulutuksesta ja investoinneista, julkisesta kulutuksesta ja investoinneista sekä tavaroiden ja palvelusten viennin ja tuonnin erotuksesta. Seuraava kuvio (Kuva 3) kuvaa bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutosta, josta on hyvin havaittavissa 1990-luvun ja

2008–2009 vuosien taantumet. (Pekkarinen & Sutela 2004, 133, Hautala 2003, 242–243.)

Kuva 3. BKT:n volyymin vuosimuutos (%). (Tilastokeskus)

Noususuhdanteessa tuotanto nousee, työttömyys pienenee ja kulutus kasvaa, jonka seurauksena hinnat nousevat. Mikäli noususuhdanne jatkuu pitkään, muodostuu korkeasuhdanne. Korkeasuhdanteessa työvoimasta ja raaka-aineista alkaa olla puutetta, mikä johtaa palkkojen ja hintojen nousuun ja tämän seurauksena tuotantokustannukset nousevat korkeaksi, jolloin vienti hiipuu. Suomessa laskusuhdanne alkaa usein viennin supistumisella, mikä voi aiheutua korkeasuhdanteesta tai kysynnän väheneemisestä maailmalla. Laskusuhdanteessa tuotanto supistuu ja tämän seurauksena työttömyys kasvaa. Matalasuhdanteen katsotaan alkavan, mikäli bruttokansantuote supistuu kahtena peräkkäisenä vuosineljänneksenä. Matalasuhdanteessa kysyntä on heikkoa, jolloin tuotanto supistuu niin pieneksi, että yrityksiä ajautuu konkurssiin ja työttömyysaste on hyvin korkea. Suomessa matalasuhdanteen jälkeen siirrytään usein noususuhdanteeseen ulkomaisen kysynnän kasvamisen ja sitä mukaa viennin kasvamisen seurauksena. (Pekkarinen & Sutela 2004, 126–127, Tikkanen & Vartia 1997, 87–88.)

Julkinen valta pyrkii finanssipolitiikan ja rahapolitiikan kautta vaikuttamaan suhdannevaihteluihin tulojen ja menojen säätelyllä. Finanssipolitiikkaa harjoitetaan valtion vuosittaisen talousarvion eli budjetin kautta. Budjetti on mahdollista laatia tulojen ja menojen suhteessa tasapainoiseksi, ylijäämäiseksi tai alijäämäiseksi. Finanssipolitiikan tavoitteena ovat mahdollisimman pienet suhdannevaihtelut. Rahapolitiikka harjoittaa Suomen pankki vaikuttamalla pankkien lainanantokykyyn, liikkuvan rahan määrään sekä korkotasoon. Rahapolitiikassa tavoitteet ovat samat kuin finanssipolitiikassakin eli vakaa kehitys ilman suuria suhdannevaihteluita. (Pekkarinen, Sutela 2004, 139, Tikkanen, Vartia 1997, 99–104, Hautala 2003, 258.)

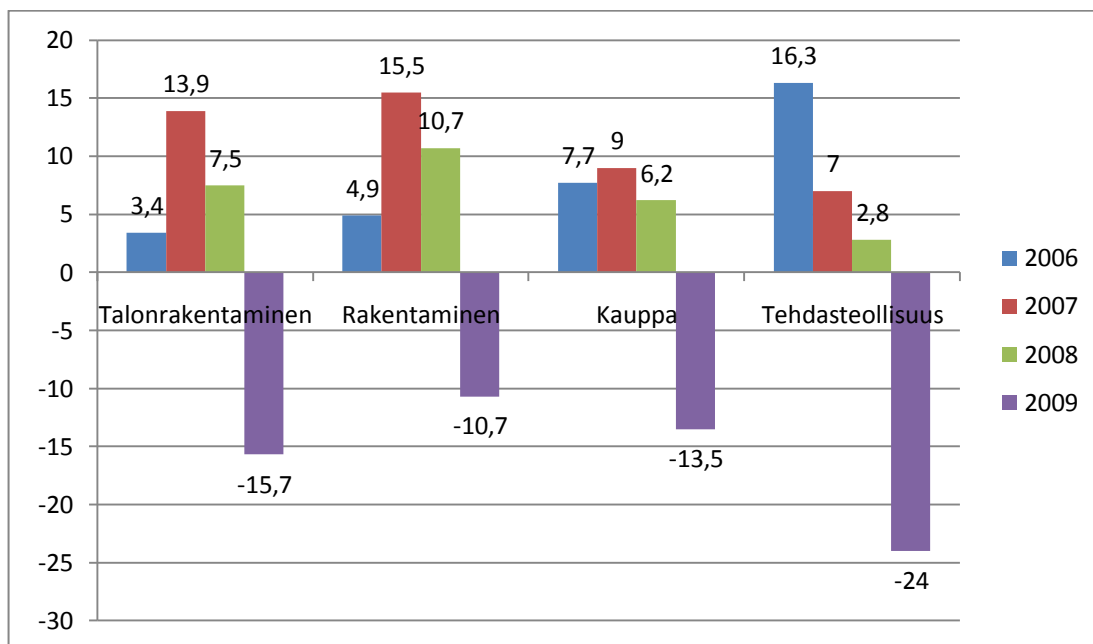
3.3 Talouskriisi

Talouskriisin voidaan sanoa alkaneen jo elokuussa 2007 Yhdysvalloista, jolloin alkoi subprime-lainojen luottotappio-ongelma. Vuosina 2003–2007 oli velkaantuminen lisääntynyt kaikkialla hintojen nousujen seurauksena. Subprime-lainat olin myönnetty heikoin vakuuksin ja kun korkotaso alkoi vähitellen nousta ei velalliset pystyneet lyhentämään lainojaan. Ongelma kärjistyi kuitenkin vasta syyskuussa 2008, jolloin Yhdysvaltalainen Lehman Brothers-pankki teki konkurssin. Tämän jälkeen talouskriisi levisi ympäri maailmaa ja pankit olivat suurissa vaikeuksissa, mistä seurasi lukuisia konkursseja. (Krugman 2009, 165–169, Kiander.)

Vuosina 2004–2007 Suomen bruttokansantuote nousi voimakkaasti, noin 4 prosenttia vuodessa. Syynä voimakkaaseen talouskasvuun pidetään viennin sekä yksityisten investointien suurta lisääntymistä ja varallisuushintojen nousua. Eurooppalaisessa vertailussa rakentaminen oli Suomessa hyvin vilkasta ja sitä se olikin, sillä rakennusinvestointien osuus bruttokansantuotteesta kasvoi korkeimmilleen sitten 1990-luvun alun. Suuren nousun jälkeen talouskriisi rantautui Suomeen vuonna 2008 ja talouskriisin seurauksena alkoi jyrkkä laskusuhdanne. Suomessa kokonaistuotannon pudotus oli muihin kehittyneisiin maihin verrattuna suurimpien joukossa. Vuonna 2009 Suomen vienti supistui 20 prosenttia ja yksityiset investoinnitkin jopa 17 prosenttia. (Valtioneuvoston kanslia, Hetemäki 2010, YLE.)

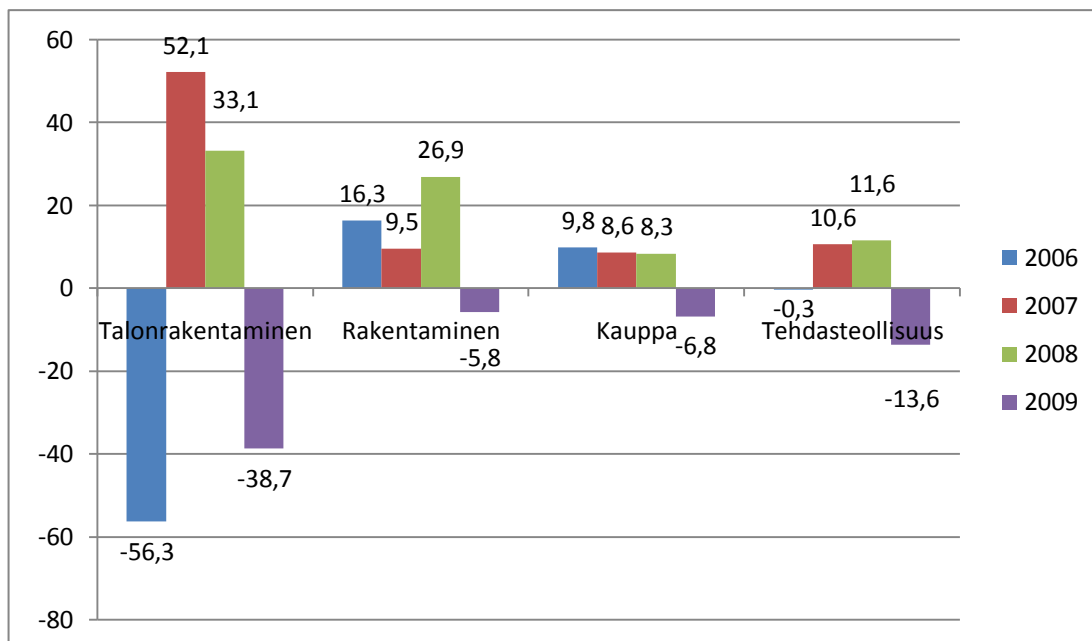

Rakennusalalla kasvu hidastui vuonna 2008 selvästi liikevaihdon kasvaessa vielä 10,7 prosenttia, kun se vuonna 2009 supistui 10,7 %. Talonrakennustoimialalla, joka kattaa noin 45 % rakennusalasta, liikevaihto supistui 15,7 %. Seuraavassa kuviossa (Kuva 4) on kuvattu vuosilta 2006–2009 liikevaihdon muutosprosentit, josta voidaan huomata, että rakennusalalla yleisesti on liikevaihdon supistuminen ollut pienempää mitä kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskuksen www-sivut.)

Kuva 4. Liikevaihdon muutosprosentit vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)

Kuten edellä esitetystä kuvioista (Kuva 4) huomataan, liikevaihto on siis rakennusalalla vähentynyt kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoja vähemmän, mutta rakennusalan yritykset ovat velkaantuneet keskimääräistä enemmän. Vieraan pääoman muutokset ovat varsinkin talonrakennustoimialalla olleet hyvin suuria, kuten seuraavasta kuvioista (Kuva 5) voidaan huomata.

Kuva 5. Vieraan pääoman muutosprosentit vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)

Edellä esitetystä kuviosta (Kuva 5) voidaan havaita, että talonrakennusalalla vuosi 2006 on vieraan pääoman muutoksen perusteella ollut erittäin hyvä, sillä vierasta pääomaa on pystytty vähentämään yli 50 prosenttia vuoteen 2005 verrattuna. Vuonna 2007 ja 2008 on kuitenkin jouduttu lisäämään rajusti vierasta pääomaa. Rakennus- alalle keskimäärin velkaantuminen on ollut pienempää mitä talonrakennus- alalle, mutta kuitenkin huomattavasti suurempaa mitä kaupan alalla, jossa velkaantuminen on näistä toimialoista ollut pienintä ja muutokset pysyneet alle 10 prosentissa.

4 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

4.1 Tilinpäätös

Suomessa tilinpäätöksen laatiminen ja sen esittämismuoto ovat tarkoin säänneltyjä kirjanpitolaissa ja kirjanpitoasetuksessa. Kirjanpito laki on kuitenkin väistynyt, joten yhtiömuodon mukaan, jos esimerkiksi osakeyhtiölaissa on säädetty jotain muuta, on sitä noudatettava. Tilinpäätöksen laatiminen on kuitenkin kaikille yrityksille

pakollinen ja se pitää laatia 4 kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 17–18.)

Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen tarkoituksena on antaa oikea ja riittävä kuva yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Kirjanpitolaissa määritellään myös, että tilinpäätöksessä on oltava seuraavat osat, joista myöhemmin tarkemmin:

- tuloslaskelma
- tase
- liitetiedot
- rahoituslaskelma
- toimintakertomus. (Kirjanpitolaki 3 luku 1 ja 2 §.)

Tilikausi on normaalisti 12 kuukautta, mutta voi vaihdella 6-18 kuukauden välillä. Monilla yrityksillä tilikausi on sama kuin kalenterivuosi, mutta tilikausi voi olla myös muukin ajankohta. Tilinpäätöksessä kaikki tilit päätetään tulos- ja tasetileille. Tulostilille päätetään tulot ja menot, tasetilille varat ja velat. Ensin muodostetaan tuloslaskelma ja sen loppusumma (voitto tai tappio) viedään tasetilille, jolloin tasetili menee tasan eli molemmat puolet ovat yhtä suuret. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 23.)

4.1.1 Tuloslaskelma ja tase

Tuloslaskelma voidaan laatia joko kululajikohtaisena tai toimintokohtaisena, näistä kululajikohtainen on huomattavasti yleisempi. Kuten tuloslaskelman nimi kertoo, on sen tarkoituksena laskea tilikauden tulos, joka voi olla voittoa tai tappiota. Kun tuloslaskelma laaditaan, päätetään kaikki tulo- ja menotilit, joten tilit tyhjenevät ja uusi tilikausi alkaa aina 0-saldoisilla tileillä. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 19.)

Haastavaksi tuloslaskelman teon tekee se, mitkä tulot ja menot kuuluvat päätettävälle tilikaudelle ja mitkä seuraavalle tilikaudelle. Tulojen kirjaaminen oikealle tilikaudelle on helpompaa kuin menojen. Tulo kuuluu päätettävälle tilikaudelle, mikäli suorite on luovutettu sen aikana. Menojenkin jakaminen on osittain helppoa, sillä ne menot,

jotka ovat tuottaneet tuloa päätettävän tilikauden aikana kuuluvat sen tilikauden menoiksi. Toisaalta menoihin sisältyy myös pitkäaikaisia menoja, kuten poistot. Poistohan tarkoittaa, että esimerkiksi tuotantokoneen hankintameno kirjataan usealle eri tilikaudelle sen mukaan, kun sen odotetaan tuovan voittoa. (Salmi 2004, 33.)

Kirjanpitoasetuksessa on määritelty tasekaava, jota kaikki kirjanpitovelvolliset käyttävät, poikkeuksena kuitenkin pienet kirjanpitovelvolliset, jotka voivat esittää sen lyhennettynä. Tase kuvaa yrityksen taloudellista asemaa sisältäen yrityksen varat ja velat. Tilinpäätöksessä vara- ja velkatilien saldot siirretään taseeseen. Toisin kuin tuloslaskelmassa, seuraavan tilikauden alkusaldot tasetileille otetaan päättyvän tilikauden taseesta ja uusi tilikausi alkaa vanhoista saldoista. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 20.)

Vastaavaa puoli eli taseen debet jaetaan pysyviin vastaaviin ja vaihtuviin sen perusteella odotetaanko sen tuottavan tuloa yhtenä vai useampana tilikautena. Pysyvän vastaavan odotetaan tuottavan tuloa monella eri tilikaudella, esimerkiksi tuotantokoneet ja rakennukset. Vaihtuvan vastaavan sen sijaan odotetaan tuottavan tuloa vain yhtenä tilikautena, tällaisia ovat esimerkiksi tavaravarasto ja myyntisaamiset. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 83–84.)

Vastattavaa puoli eli taseen kredit jaetaan neljään eri ryhmään: oma pääoma, tilinpäätössiirtojen kertymä, pakolliset varaukset ja vieras pääoma, joka jaetaan vielä lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin velkoihin. Yleensä vastattavaa puolesta puhuttaessa se kuitenkin jaetaan vain kahteen pääryhmään: oma pääoma ja vieras pääoma. Oma pääoma sisältää yritykseen sijoitetut rahat ja rahastot sekä yrityksen voitot tai tappiot. Vieras pääoma sisältää lainat rahoituslaitoksilta, saadut ennakot sekä ostovelat. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 99–101, 109–111.)

4.1.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman tarkoituksena on esittää yrityksen rahan liikkuvuus tilikauden aikana, mistä rahat yritykselle tulevat ja mihin ne menevät. Rahoituslaskelma esitetään maksuperusteisena, kun taas yleensä tilinpäätös esitetään suoriteperusteisena. Rahoitus-

tuslaskelmaa varten on yrityksen tilinpäätös muutettava maksuperusteiseksi. Vaikka rahoituslaskelma on pakollinen osa tilinpäätöstä, ei sen esittämismuotoa ole tarkkaan säädelty, ainoastaan on maininta, että sen tulee sisältää kolme seuraavaa rahavirtalaskelmaa:

1. liiketoiminnan rahavirta, jossa on ne rahat, jotka tulevat suoraan yrityksen liiketoiminnan kautta
2. investointien rahavirta, josta näkee mihin yritys on investoinut
3. rahoituksen rahavirta, josta selviää, miten investoinnit on rahoitettu tutkimalla oman ja vieraan pääoman muutoksia tilikaudella. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 22, Salmi 2010, 28–29.)

Rahoituslaskelman tärkeys osana tilinpäätöstä perustuu siihen, että se sisältää tietoja, jotka eivät muutoin tilinpäätöksestä selviä. Rahoituslaskelman avulla on helpompaa arvioida tulevaisuuden rahavirtoja. Lisäksi suoriteperusteinen tilinpäätös sisältää joustokohtia, jotka saattavat vääristää tulosta. Uuden kirjanpitolain säännöksillä on pyritty pienentämään mahdollisia joustokohtia. (Salmi 2010, 28–29, KHT-yhdistys 2007, 7-10.)

4.1.3 Toimintakertomus ja liitetiedot

Kirjanpitolain mukaan jokaiselta tilikaudelta on tilinpäätöksen lisäksi laadittava toimintakertomus. Toimintakertomuksen tarkoituksena on selventää tuloslaskelmassa ja taseessa annettua informaatiota yritysjohdon näkökulmasta. Toimintakertomus voidaan jakaa 12 eri osaan, sen mukaan mitä sen tulee sisältää:

1. Olennaiset tapahtumat
2. Tuleva kehitys
3. Tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuus
4. Riskit ja epävarmuustekijät
5. Liiketoiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat
6. Taloudellinen asema
7. Tulos
8. Henkilöstö
9. Ympäristötekijät
10. Muut liiketoiminnassa merkitykselliset seikat

11. Tilinpäätöstä täydentävä tieto ja lisäselvitykset
12. Rahoitusvälineiden käyvän arvon arvostus. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006 108–175.)

Toimintakertomus on kirjanpitolaissa säädetty, joten sen on oltava totuuden mukainen ja yritysjohdon on siinä kerrottava mahdollisista tulevaisuuden vaikeuksista, mikäli niitä on tulossa. Toimintakertomuksen sisäisen tiedon vuoksi se on hyvä lähde tilinpäätösanalyysiä tehtäessä ja usein toimintakertomusta analyysissä hyödynnetäänkin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 48–49, Kinnunen ym. 2002, 72–74, Rice 2003, 97.)

Toimintakertomuksen tavoin liitetietojen tarkoituksena on antaa lisäinformaatiota tuloslaskelmasta ja taseesta. Liitetiedoissa kerrotaan esimerkiksi virallisessa tuloslaskelmassa yhdistettyjä olennaisia eriä. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 21.)

Kirjanpitoasetuksessa liitetiedot jaetaan 10 seuraavaan ryhmään:

1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot
2. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot
3. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot
4. Taseen vastattavia koskevat liitetiedot
5. Tuloveroja koskevat liitetiedot
6. Vakuudet, vastuusitoumukset ja taseen ulkopuoliset järjestelyt
7. Liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä
8. Omistukset muissa yrityksissä
9. Konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot
10. Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja eräiden muiden kirjanpitovelvollisten lyhennetyt liitetiedot. (Kirjanpitoasetus 2 luku 2-11§.)

Liitetiedot kertovat yrityksen sisäisistä asioista ja tehdään helpottamaan tilintarkastajan toimintaa. Liitetietoja ei myöskään julkaista, mikä tarkoittaa sitä, että sitä ei käytetä osana tilinpäätöstä. Kaikki merkittävät tiedot pitää löytyä myös tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 48–49.)

4.2 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysin tarkoituksena on kuvata yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä. Analyysissä tarkastellaan yrityksen kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta tilinpäätösinformaation avulla. Kannattavuudessa arvioidaan tuloksen riittävyttä ja kannattavuuden kehittymistä tulevaisuudessa. Maksuvalmiudessa arvioidaan yrityksen lyhytaikaisen lainanhoitokykyä ja vakavaraisuudessa pitkäaikaisen lainanhoitokykyä. (Laitinen 1994, 25, Niskanen & Niskanen 2004, 8-11.)

Tilinpäätösanalyysi tehdään käyttäen tuloslaskelmaa, tasetta ja tilinpäätöksen liitetietoja. Tilinpäätösanalyysissä on huomioitava, että pelkät tunnusluvut eivät itsessään muodosta tilinpäätösanalyysia, vaan siinä näitä lukuja arvioidaan, jolloin tunnusluvuista ja näiden tulkinnasta yhdessä muodostuu tilinpäätösanalyysi. Jotta tilinpäätösanalyysi antaisi oikean kuvan, tulee analyysissä tarkastella useiden tilikausien tilinpäätöksiä. (Laitinen 1994, 25, Vilkkumaa 2010, 43–44.)

4.2.1 Käyttäjät

Tilinpäätösanalyysi tuottaa informaatiota monille eri tahoille. Eri tahot tutkivat tilinpäätösanalyysin eri kohtia, sen mukaan minkälainen taloudellinen suhde käyttäjällä on yritykseen. (Kallunki & Kytönen 2002, 17–21, Kinnunen ym. 2002, 87–93, Niskanen & Niskanen, 2004, 13–17.)

Tärkein käyttäjäryhmä on omistajat, jotka ovat sijoittaneet rahojaan yritykseen. He tutkivat muun muassa kannattavuutta, rahoitusasemaa ja tulevaisuudennäkymiä mahdollisia osinkoja ajatellen. Toinen tärkeä käyttäjäryhmä on pankit ja muut rahoituslaitokset, jotka ovat lainanneet rahojaan yritykseen. Heitä kiinnostaa erityisesti yrityksen lyhyt- ja pitkäaikaisen lainan hoitokyky. Pankit haluavat tietoa siitä, pysyykö yritys jatkossakin selviytymään lainan maksusta ja voiko yritykselle myöntää tarvittaessa lisää lainaa. Lyhytaikaisen lainan hoitokyky kiinnostaa lisäksi yrityksen toimittajia, sillä he haluavat varmistua, että yritys kykenee selviytymään ostoveloitteistaan. Yritysjohdolla on tilinpäätösanalyysiä hyväksien tehdessään esimerkiksi investointipäätöksiä. Onko yrityksellä varaa käyttää rahaa investointeihin tai onko va-

raa maksaa osinkoja omistajille. Henkilöstöä kiinnostaa yrityksen taloudellinen kehitys, ennen kaikkea oman työpaikkansa säilyvyyden vuoksi. Muita käyttäjiä ovat lisäksi yrityksen kilpailijat, erilaiset viranomaistahot ja tiedotusvälineet. Tavalliset henkilöasiakkaat eivät oikeastaan tilinpäätösanalyysistä hyödy. (Kallunki & Kytönen 2002, 17–21, Kinnunen ym. 2002, 87–93, Niskanen & Niskanen, 2004, 13–17.)

4.2.2 Ongelmat

Tilinpäätösanalyysia tehdessä tai sellaista lukiessa tulee muistaa, että analyysi tehdään vain tilinpäätöksen numeroista, joten kaikkea ei niiden avulla saada selville. Varsinkin tulevaisuuden ennustaminen on menneen tilikauden lukujen valossa lähes mahdotonta. Yritys saattaa suunnitella yritysostoa, tiedossa voi olla paljon lisätilauksia tai muita asioita, joita vain yrityksen sisällä tiedetään. Sisäisen tiedon mahdolliset vaikutukset jäävät tilinpäätösanalyysin ulkopuolelle. Sisäisestä tiedosta saattaa kuitenkin löytyä tietoa toimintakertomuksesta, mutta kaikkea yritys ei siinäkään kerro. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 92–93.)

Ongelmana tilinpäätösanalyysia tehtäessä on usein myös tunnuslukujen valinta, sillä erilaisia tunnuslukuja on valtava määrä. Lisäksi vaikka tilinpäätöstä oikaistaan aina ennen tunnuslukujen laskemista, voi yritys vaikuttaa paljonkin siihen, millaista tulosta yritys näyttää tilinpäätöksessään. Näin ollen tunnusluvut eivät aina vastaa todennukaisuutta ja tulkinnanvaraa jää. (Salmi 2004, 104–106.)

4.2.3 Oikaisuvaatimukset

Ennen kuin tunnuslukuja voidaan laskea pitää tilinpäätöksiä oikaista. Oikaisuja tehdään, jotta tunnusluvuista tulisi vertailukelpoisia yrityksen aikaisempien tilikausien tunnuslukuihin sekä muiden yritysten tunnuslukuihin nähden. Yritykset pyrkivät tilinpäätöksessään näyttämään itselleen parhaimman tuloksen esimerkiksi verotuksen tai voitonjaon näkökulmasta. Tästä seuraa se, että tilikauden tulos ei välttämättä ole yrityksen todellinen tulos. Jos näitä tilinpäätöksen lukuja käytetään tilinpäätösanalyysissä, antaa analyysi väärän kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta. (Kallunki & Kytönen 2002, 42–43, Salmi 2000, 108.)

Vuonna 1997 annetussa uudessa kirjanpitolaissa muutettiin suomalaisten yritysten tilinpäätösnormisto Euroopan yhteisöjen tilinpäätösdirektiivien mukaiseksi. Tästä seurasi se, että oikaisuja pitää tehdä huomattavasti vähemmän kuin ennen. Ennen uuden kirjanpitolain voimaan astumista, oli yrityksillä suurempia mahdollisuuksia muokata tulosta tilinpäätökseen erilaisten joustokohtien avulla, joita olivat esimerkiksi poistot. (Niskanen & Niskanen 2004, 60–61.)

Tulos

Tuloksen oikaisun tavoitteena on selvittää tulos, joka kuvastaa mahdollisimman todennukaista tulosta. Oikaistussa tuloslaskelmasta poistetaan kaikki sellaiset tuotot ja kulut, jotka eivät kuulu yrityksen normaaliin liiketoimintaan. (Rekola-Nieminen, Salmi 2004, 95–96, Salmi 2000, 19.)

Oikaistu tuloslaskelma alkaa liikevaihdosta, kuten virallinenkin tuloslaskelma. Liikevaihtoon kuuluu myyntituotot yrityksen varsinaisesta liiketoiminnasta. Liikevaihtoon voi myös kuulua osatuloutusta, mikäli yritys sitä käyttää. Liikevaihto ei yleensä oikaisuja vaadi, vaan se voidaan ottaa sellaisenaan virallisesta tuloslaskelmasta. Liikevaihdon jälkeen tulee liiketoiminnan muut tuotot, joka on kirjanpitolaissa määritelty hyvin laajasti. Liiketoiminnan muista tuotoista oikaistaan satunnaisiin tuottoihin kertaluonteiset ja olennaiset erät, jotka vaikeuttavat kannattavuusvertailu. Tällainen erä voi olla esimerkiksi myyntivoitot, jotka on saatu kokonaisen toimialan luopumisen seurauksena. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 14–15.)

Aine- ja tarvikekäyttöön kuuluu virallisesta tuloslaskelmasta ostot tilikauden aikana lisättynä näiden varastojen muutos. Ulkopuolisiin palveluihin kuuluvat välittömästi myyntiin tai tuotantoon liittyvät ulkopuolisille maksetut korvaukset työstä. Tähän ryhmään kuuluu esimerkiksi alihankkijat ja konsultit. Henkilöstökuluihin kuuluvat palkat ja palkan perusteella määräytyvät kulut kuten sosiaaliturvamaksut ja eläkekulut. Mikäli virallisessa tuloslaskelmassa on muita vapaaehtoisia henkilöstökuluja, ne siirretään liiketoiminnan muihin kuluihin. Mikäli esimerkiksi yrityksen omistaja ei nosta yrityksestä palkkaa, tehdään palkkakorjaus laskennalliseen palkkakorjaukseen. Osakeyhtiössä palkkakorjauksia ei yleensä jouduta tekemään, vaan laskennallinen palkkakorjaus koskee enemmänkin yksityisiä elinkeinonharjoittajia ja henkilöyhtiöi-

tä. Liiketoiminnan muihin kuluihin kuuluvat kaikki ne yrityksen varsinaiseen toimintaan kuuluvat erät, joita ei tuloslaskelmassa ennen liiketoiminnan muita kuluja ole mainittu. Mikäli liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy olennaisia ja kertaluonteisia eriä, jotka ovat olennaisia tuloksen kannalta, siirretään ne satunnaisiin kuluihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 15–18.)

Valmisteveraston muutokseen sisältyvät erät valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos sekä valmistus omaan käyttöön. Suunnitelman mukaisiin poistoihin kuuluvat poistosuunnitelman mukaiset tilikauden poistot. Mikäli poistot eivät vastaa pysyvien vastaavien määrää tai laatua, käytetään EVL:n maksimipoistoja, jolloin näiden erotus lisätään kohtaan tuloksen muut oikaisut. Mikäli pysyvissä tai vaihtuvissa vastaavissa on tapahtunut olennaisia arvonalentumisia, kirjataan ne kohtiin arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä tai vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 18–19.)

Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista sisältää virallisen tuloslaskelman erät tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä, tuotot osuuksista omistusyhteisyryksissä ja tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista. Mikäli näihin sisältyy kurssivoittoja, siirretään ne kurssieroihin. Muut korko- ja rahoitustuotot sekä korkokulut ja muut rahoituskulut sisältävät tuotot ja kulut saman konsernin yrityksiltä ja muilta. Mahdolliset kurssivoitot ja -tappiot siirretään kurssieroihin. Välittömiin veroihin kuuluvat vain ne verot, jotka ovat aiheutuneet kyseisen tilikauden tuloksesta. Veronpalautukset ja lisäverot poistetaan ja siirretään satunnaisiin tuottoihin tai kuluihin. Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin kuuluvat kertaluonteiset ja olennaiset erät, jotka eivät kuulu varsinaiseen liiketoimintaan. Mikäli satunnaisiin eriin sisältyy liiketoimintaan kuuluvia tuottoja tai kuluja siirretään ne liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 20–22.)

Tase

Taseen oikaisussa pyritään poistamaan sellaiset erät, joilla ei ole tulontuottamiskykyä. Lisäksi taseeseen lisätään olennaiset varallisuuden erät, joita sinne ei ole merkitty. (Salmi 2004, 117.)

Aineettomiin hyödykkeisiin kuuluvat vain ne menot, joista tulevina vuosina kertyy niistä vastaava tulo. Mikäli aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy muunlaisia kirjauksia, poistetaan ne ja samalla määrällä vähennetään omaa pääomaa. Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyvät maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet, joka sisältää myös aineellisten hyödykkeiden ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 26–29.)

Sijoituksiin ja pitkäaikaisiin saamiseen kuuluvat sisäiset osakkeet ja osuudet, muut osakkeet ja osuudet, sisäiset saamiset ja muut saamiset ja sijoitukset. Mikäli sisäisiin osakkeisiin ja osuuksiin on kirjattu arvottomaksi osoittautuneita osakkeita, poistetaan tasearvo osakkeista ja omasta pääomasta. Sisäisiin saamisiin voi sisältyä lainasaamisia, joiden takaisinmaksu on epävarma. Nämä saamiset poistetaan sisäisistä saamisista ja omasta pääomasta. Näiden jälkeen tulee oikaistussa taseessa erä leasingvastuukanta, jota ei virallisessa taseessa ole. Tilinpäätöksen liitetiedoista selviää voimassa olevien leasingsovimusten määrä, joka lisätään oikaistun taseen molemmille puolille. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 29–30.)

Vaihto-omaisuuteen kuuluvat hyödykkeen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot ja olennaiset kiinteät menot. Muu vaihto-omaisuus kohtaan laetaan myös vaihto-omaisuudesta saadut ennakkomaksut. Lyhytaikaiset saamiset on jaettu myyntisaamisiin, sisäisiin myyntisaamisiin, muihin sisäisiin saamiseen ja muihin saamiseen. Mikäli saamisiin sisältyy tuleva osinkotulo, se poistetaan saamisista ja omasta pääomasta. Rahat ja rahoitusarvopaperit erään kuuluvat rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 31–33.)

Oman pääomaan kuuluu osake- tai muu peruspääoma, joka otetaan suoraan virallisesta taseesta. Seuraavaksi oikaistussa taseessa esitetään rahastot, joiden arvot otetaan suoraan virallisesta taseesta. Kertyneet voittovarot koostuvat aikaisempien tilikausien voitoista ja tappioista. Tilikauden tuloksessa on huomioitava, että arvo on virallisen tuloslaskelman arvo, eikä oikaistun tuloslaskelman tulos. Mikäli pääomailain on rinnastettavissa omaan pääomaan, se siirretään oman pääoman alle kohtaan pääomalainat. Poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset ovat vapaaehtoisia yrityksille. Poistoeroa ja vapaaehtoisia varauksia oikaistaan siirtämällä näistä eristä yhtiövero-

kannan mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan. Oman pääoman oikaisuun kuuluvat ne erät, joilla analyysissä on oikaistu virallisen taseen omaisuuseriä tai velkoja, esimerkiksi vaihto-omaisuutta. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 35–37.)

Vieraaseen pääomaan kuuluvat oikaistussa taseessa virallisen taseen pakolliset varaukset, pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset velat sekä liitetiedoista saatava leasingvastuukanta. Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat pääomalaina, lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat, saadut ennakot, sisäiset velat sekä muut pitkäaikaiset velat. Pääomalainoista poistetaan mahdollinen oman pääoman pääomalainoissa oleva määrä. Muut pitkäaikaiset velat otetaan suoraan virallisen taseen arvoista, eivätkä ne vaadi oikaisuja. Laskennalliseen verovelkaan kuuluvat poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista tulevat verovelat. Pakollisiin varauksiin tulee suoraan virallisen taseen arvo. Mikäli kuitenkin pakollisiin varauksiin sisältyy sellaisia eriä, joiden määrä ja toteutumisaikajankohta ovat tiedossa, poistetaan ne varauksista ja lisätään siirtovelkoihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 38–40.)

Lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat ne erät, jotka erääntyvät maksettavaksi yhden vuoden sisällä. Mikäli lyhytaikaisiin eriin sisältyy lainoja, jotka erääntyvät pidemmän ajan kuluessa siirretään ne pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan ja vastavasti vieraasta pääomasta siirretään lyhytaikaisiin ne erät, jotka erääntyvät seuraavan vuoden aikana. Lyhytaikaisiin ostovelkoihin saattaa sisältyä osamaksuvelkoja, jotka siirretään korolliseen vieraaseen pääomaan. Muihin sisäisiin korottomiin velkoihin sekä muihin korottomiin lyhytaikaisiin velkoihin saattaa sisältyä osingonjakovelkaa, joka siirretään takaisin voittovaroihin. (Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 40–42.)

5 TUNNUSLUVUT

5.1 Yleistä

Tunnuslukujen avulla pyritään selvittämään yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä. Tunnuslukujen avulla pystytään myös hyvin vertaamaan yritystä muihin yrityksiin tai toimialoihin. Tunnusluvut voidaan jaotella kahteen pääryhmään: kannatta-

vuuteen ja rahoitukseen, joka sisältää maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 196–197.)

Tunnuslukuja lasketaan suhteuttamalla tuloslaskelmasta, taseesta ja rahavirtalaskelmasta eri rivejä. Kaikille tunnusluvuille ei ole olemassa selkeitä raja-arvoja, vaan ne vaihtelevat eri toimialoilla. Yritystä tulisikin aina vertailla saman toimialan yrityksiin, jotta vertailu olisi luotettavaa. Kuitenkin on muistettava, että jokainen yritys muodostaa omat tavoitearvonsa, jotka vaihtelevat suuresti samankin toimialan yritysten kesken. Tunnuslukujen tulkinnassa pitäisi myös muistaa katsoa kokonaisuutta, sillä yksi tunnusluku ei yksinään ole luotettava analyysin tekoon. Huomioitavan arvoista on myös, että yhden tilikauden tunnusluvuista on vaikea lähteä analyysiä tekemään, mikä kuitenkin on tunnuslukujen laskennan päätavoite, joten tunnuslukuja onkin laskettava usealta tilikaudelta ja näitä vertailtava. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 89–91.)

5.2 Kannattavuus

5.2.1 Yleistä

Jokaisen yrityksen päätavoite ja -edellytys on toimia kannattavasti, sillä pitkään ei kannattamattomalla yrityksellä ole toimintamahdollisuutta. Kannattavuuden mittareita on monia, mutta päämittarityypit ovat voitto-prosentit ja pääoman tuotto-prosentit. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 217, Kinnunen ym. 2002, 124–125.)

Perusajatuksena kannattavuus siis tarkoittaa sitä, että yrityksen tulot ovat suuremmat kuin sen menot. Kannattavuuden avulla yritys pystyy myös ylläpitämään hyvää maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. (Vilkkumaa 2010, 44.)

5.2.2 Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentti kertoo miten paljon yritykselle jää voittoa, jota voidaan jakaa omistajille osinkoina tai sijoittaa uusiin investointeihin. Nettotulosprosentissa verra-

taan nettotulosta liiketoiminnan tuottoihin seuraavan kuvan (Kuva 6) mukaisesti. (Vilkkumaa 2010, 47.)

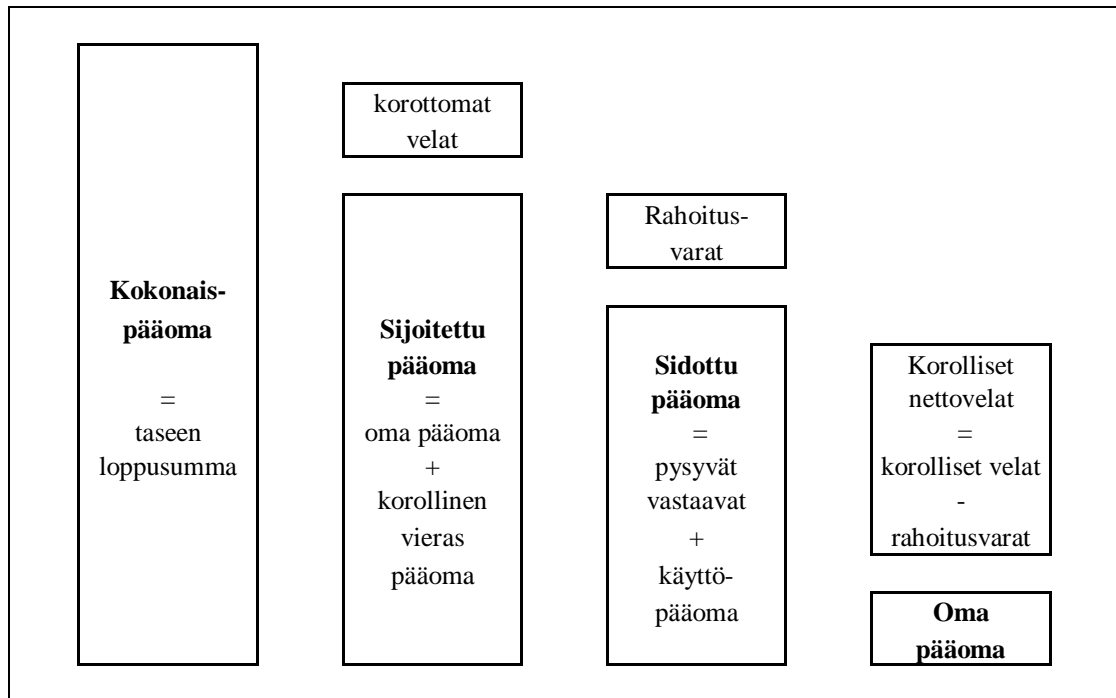
$$\text{nettotulos \%} = \frac{\text{nettotulos}}{\text{liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$$

Kuva 6. Nettotulosprosentin laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)

Nettotulosprosentille ei ole määritelty ohjearvoja, sillä se on hyvin yrityskohtainen tunnusluku, koska nettotulokseen vaikuttavat myös vieraan pääoman korot. Mikäli yritys on velkainen, ei voi olettaa, että nettotulosprosentti olisi kovinkaan suuri. Jos taas suurin osa yrityksen pääomasta on omaa pääomaa, on nettotulosprosentti vastaavasti parempi. Toiminnan kannattavuuden vuoksi tulisi nettotulosprosentin olla positiivinen. (Salmi 2004, 127, Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 57.)

5.2.3 Pääoman tuotto

Pääoman tuottoa lasketaan monilla eri tunnusluvuilla ja huomion arvoista niissä onkin se, mitä pääomakäsitettä tunnusluvun laskennassa tarkoitetaan. Pääoman tuotto-
luvuista saadaan selville se, minkälaista korkoa yritys tuottaa yrityksen pääomille, omalle ja vieraalle. Seuraavassa kuviossa (kuva 7) on kuvattu neljä eri pääomakäsitettä. Nämä pääomakäsitteet ovat: kokonaispääoma, sijoitettu pääoma, sidottu pääoma ja oma pääoma, joista seuraavaksi tarkemmin. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 112, Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 220–221.)

Kuva 7. Pääomäkäsitteet. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 112.)

Kokonaispääoma sisältää yrityksen oman ja vieraan pääoman eli toisin sanoen on sama kuin taseen loppusumma. Sijoitettu pääoma sisältää oman pääoman, jonka omistajat ovat yritykseen sijoittaneet sekä korollisen vieraan pääoman, eli pankkien ja rahoituslaitosten sijoittaman pääoman. Helpommin ajateltuna sijoitettu pääoma sisältää koko pääoman, josta on vähennetty korottomat velat. Sidottu pääoma saadaan, kun sijoitetusta pääomasta vähennetään vielä rahavarat. Maksuvalmiuden kannalta rahavarat ovat välttämättömiä, mutta rahavaroja ei kuitenkaan pidetä sidottuna pääomana, koska ne eivät ole tuottamassa tuottoja investointeina tai käyttöpääomana. Sidotusta pääomasta päästään omaan pääomaan vähentämällä sidotusta pääomasta vielä korolliset nettovelat. Helpommin oman pääoman saa kylläkin suoraan taseen vastattavaa puolelta kohdasta oma pääoma yhteensä. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 112–116, Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 220–221.)

5.2.4 Kokonaispääoman tuotto prosentti

Kokonaispääoman tuotossa tarkastellaan yrityksen kannattavuutta kokonaisuudessaan. Huomioon otetaan nettotulos, rahoituskulut ja verot ja näiden summaa verrataan kokonaispääomaan seuraavan kuvan (Kuva 8) mukaisesti. Kokonaispääoman

tuottoprosentti on sijoitetun pääoman tuottoprosenttia parempi tarkastelukohde erityisesti silloin, kun korotonta ja korollista pääomaa ei pystytä erittelemään. (Niskanen & Niskanen 2004, 114, Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 58.)

$$\text{kokonaispääoman tuotto\%} = \frac{(\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot})}{\text{taseen loppusumma}} * 100$$

Kuva 8. Kokonaispääoman tuottoprosentin laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)

Kokonaispääoman tuotto kertoo vuosikoron, jonka yritys ansaitsee kaikelle sitomalleen pääomalle. Tunnusluvussa on kuitenkin huomioitava, että oman ja vieraan pääoman korko- ja tuottovaatimukset eroavat toisistaan. Ohjearvoina kokonaispääoman tuotolle pidetään: yli 10 % hyvä, 5-10 % tyydyttävä ja alle 5 % heikko. Kokonaispääoman tuottoprosentin vertailukelpoisuutta voi vaikeuttaa arvonkorotukset, jotka huonontavat kokonaispääoman tuottoa. Tämä koskee myös saman yrityksen eri tilikausien vertailua niinä vuosina, kun arvonkorotus on tehty tai se on purettu. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 220, Salmi 2004, 132–134, Yritystutkimusneuvottelukunta 2005, 58.)

5.2.5 Sijoitetun pääoman tuottoprosentti

Sijoitettu pääoma tarkoittaa pääomaa, jonka omistajat ja lainanantaja ovat sijoittaneet yritykseen ja sijoitetun pääoman tuottoprosentti on yksi käytetyimmistä kannattavuuden tunnusluvuista. Sijoitettu pääoma tarkoittaa oikaistua omaa pääomaa johon on lisätty sijoitettu vieras pääoma. Yritystutkimusneuvottelukunnan suositusten mukaan oikaistu oma pääoma on taseen oma pääoma, johon lisätään poistoero ja vapaaehtoiset varaukset ja vähennetään oman pääoman oikaisut. Sijoitettu vieras pääoma taas tarkoittaa vierasta pääomaa, josta maksetaan korkoa tai tuottoa. Sijoitetun pääoman tuotto lasketaan lisäämällä nettotulokseen rahoituskulut ja verot ja jakamalla summa sijoitetulla pääomalla, kuten seuraavasta kuvasta (Kuva 9) huomataan. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 114, Niskanen & Niskanen 2004, 115.)

$$\text{sijoitetun pääoman tuotto\%} = \frac{(\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot})}{\text{sijoitettu pääoma}} * 100$$

Kuva 9. Sijoitetun pääoman tuotto-%:n laskentakaava. (Yritystutkimus-neuvottelukunta)

Sijoitetun pääoman tuotto-%:n kiinnostaa erityisesti sijoittajia, sillä se kertoo miten paljon tuottoa yritys on kerryttänyt sijoitetulle pääomalle. Ohjearvoina sijoitetulle pääomalle on määritelty: hyvä yli 15 %, tyydyttävä 5-15% ja heikko alle 5%. Kuitenkin pitää muistaa, että edellä mainitut ovat vain ohjearvoja ja näitä pitäisikin aina peilata maailmantalouteen. (Rekola-Nieminen, Salmi 2004, 114, Niskanen, Niskanen 2004, 115.)

5.3 Maksuvalmius

5.3.1 Yleistä

Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä selviytyä juoksevista, lyhyellä aikavälillä erääntyvistä maksuvelvoitteistaan. Yrityksen olisi hyvä tehdä kassaennusteita etukäteen, jotta se osaa varautua tuleviin maksuihin. Lisäksi yrityksen on huomioitava, että rahaa riittää myös ennakoimattomiin maksuihin. (Salmi 2004, 150, Niskanen & Niskanen 2004, 117.)

Maksuvalmiuden kuvaaminen tunnuslukujen avulla on haastavaa, sillä maksuvalmius muuttuu päivittäin. Näin ollen tilinpäätöshetken tilanteesta ei saa kokonaisvaltaista kuvaa yrityksen maksuvalmiudesta, joten tunnuslukuja kannattaa tarkastella hie-man varoen. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 238–239, Committee for Corporate Analysis 77.)

5.3.2 Quick ratio

Quick ratiossa maksuvalmiutta tarkastellaan ottaen huomioon vain helpoiten rahaksi muunnettavissa olevat erät eli lyhytaikaiset saamiset, käteiskassa, pankkitili ja rahoitusarvopaperit, joita yhteisnimellä kutsutaan rahoitusomaisuudeksi. Quick ratio las-

ketaan seuraavan kuvan (Kuva 10) mukaisesti vertaamalla rahoitusomaisuutta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan, josta on vähennetty saadut ennakkomaksut. Ennakkomaksut vähennetään, sillä yleensä ne käytetään vaihto-omaisuuden rahoitukseen eikä niitä makseta takaisin. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 168, Salmi 2004, 152.)

$$\text{quick ratio} = \frac{\text{rahoitusomaisuus}}{(\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakkomaksut})} * 100$$

Kuva 10. Quick ration laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)

Quick ration ohjearvoiksi on määritelty: hyvä yli 1, tyydyttävä 0,5-1 ja heikko alle 0,5. Quick ration tarkastelussa on huomioitava, että yrityksellä voi olla likviditeettiä myös pysyvissä vastaavissa. Pysyviin vastaaviin voi sisältä esimerkiksi arvopapereita, jotka on nopeasti muunnettavissa rahaksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 120–121.)

5.3.3 Current ratio

Current ratiossa maksuvalmiuden tarkastelussa otetaan rahoitusomaisuuden lisäksi huomioon vaihto-omaisuus, joka on kohtuullisen helposti muunnettavissa rahaksi. Näiden summaa verrataan lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan, josta ei quick ration tavoin vähennetä saatuja ennakkomaksuja, sillä yleensä ne käytetään vaihto-omaisuuden hankintaan. Seuraavassa kuvassa (Kuva 11) on kuvattu kaavana current ration laskenta. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 168.)

$$\text{current ratio} = \frac{(\text{vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus})}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma}} * 100$$

Kuva 11. Current ration laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)

Current ratiossa ohjearvot ovat: hyvä yli 2, tyydyttävä 1-2 ja heikko alle 1. Current ration käyttäminen tunnuslukuna ei ehkä kuitenkaan ole ainakaan yksinään kovin hyvä, sillä jos vaihto-omaisuus muutetaan rahaksi, loppuu myös yrityksen toiminta, sillä eihän yritys pysty valmistamaan mitään ilman raaka-aineita. (Leppiniemi, Kykkänen 2009, 168, Salmi 2004, 153.)

5.3.4 Nettokäyttöpääomaprocentti

Nettokäyttöpääomaprocentti on kolmas tunnusluku, jota tilinpäätösanalyysissä usein käytetään maksuvalmiuden tarkastelussa. Tunnusluvussa nettokäyttöpääomaa verrataan liikevaihtoon, kuten seuraavasta kuvasta (Kuva 12) huomataan. Nettokäyttöpääoma lasketaan lisäämällä vaihto-omaisuuteen rahoitusomaisuus ja vähentämällä niistä lyhytaikaiset velat. Nettokäyttöpääoma on siis osuus käyttöpääomasta, joka on rahoitettu omalla ja pitkäaikaisella vieraalla pääomalla. (Niskanen & Niskanen 2004, 117–121.)

$$\text{nettokäyttöpääoma\%} = \frac{\text{nettokäyttöpääoma}}{\text{liikevaihto}} * 100$$

Kuva 12. Nettokäyttöpääomaprocentin laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)

Nettokäyttöpääomaa käytetään selvittämään miten yritys pystyy selviytymään lyhytaikaisista veloistaan. Vertailemalla tulosta aikaisempiin tilikausiin, nähdään miten maksuvalmius lyhytaikaisissa veloissa on muuttunut. Nettokäyttöpääomasta tarkastellaan myös toiminnallista tehokkuutta verrattuna samana toimialan muihin yrityksiin. Yritysjohto asettaa usein selkeät tavoitteet nettokäyttöpääomalle ja tärkeää onkin huomata, että nettokäyttöpääomaa on helppo kasvattaa, mutta huomattavasti vaikeampi pienentää. (Niskanen & Niskanen 2004, 117–121, Vilkkumaa 2010, 55–56.)

5.4 Vakavaraisuus

5.4.1 Yleistä

Maksuvalmius kertoo yrityksen päivittäisestä maksukyvyvystä, kun taas vakavaraisuus tarkoittaa pidemmän aikavälin kykyä suoriutua maksuista. Vakavaraisuus on yrityksen liiketoiminnan jatkumiselle elintärkeä vaatimus, jos ajatellaan pidemmälle tulevaisuuteen kuin maksuvalmiudessa. Vakavaraisuuden eri tunnusluvuista saadaan selville oman pääoman suhde vieraaseen pääomaan. (Leppiniemi, Leppiniemi 2006, 253–255.)

Vakavaraisuuden tunnuslukujen arviointi on vaikeaa, sillä yleensä ajatellaan, että mitä enemmän omaa pääomaa on suhteessa vieraaseen pääomaan sitä parempi. Asia ei kuitenkaan ole aivan näinkään, sillä tuottovaatimus on omassa pääomassa suurempi, kuin vieraan pääoman korkomenot. Toinen huomion arvoinen seikka on velkaantumisen vipuvaikutus, eli mitä enemmän yrityksellä on vierasta pääomaa, sitä suurempi on odotettu osakekohtainen tuotto. (Niskanen & Niskanen 2004, 130.)

5.4.2 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste on yleisimmin käytetty vakavaraisuuden mittari. Se mittaa sitä, mikä osuus taseesta on rahoitettu omalla pääomalla. Oma pääoma siis jaetaan seuraavan kuvan (Kuva 13) mukaisesti koko pääomalla, josta on vähennetty saadut ennakot, niiltä osin kun ennakot sisältyy vaihto-omaisuuteen. (Rekola-Nieminen & Salmi 2004, 124, Niskanen & Niskanen 2004, 131.)

$$\text{omavaraisuusaste} = \frac{\text{oma pääoma}}{(\text{taseen koko pääoma} - \text{saadut ennakot})} * 100$$

Kuva 13. Omavaraisuusasteen laskentakaava. (Yritystutkimusneuvottelukunta)

Omavaraisuusaste vaihtelee toimialan mukaan. Ohjearvoina kuitenkin pidetään hyvälle yli 40 %, tyydyttävälle 20–40 % ja heikolle alle 20 %. Hyvä omavaraisuusaste kertoo myös omistajien hyvästä uskosta yritykseen. Omistajat haluavat kasvattaa yritystä jättämällä voittovaroja yritykseen eivätkä nosta kaikkea rahaa osinkoina ulos. (Niskanen & Niskanen 2004, 131, Vilkkumaa 2010, 50.)

5.4.3 Suhteellinen velkaantuneisuus

Yleensä vakavaraisuutta lasketaan vertaamalla omaa pääomaa ja vierasta pääomaa keskenään, kuitenkin suhteellisessa velkaantuneisuudessa eli tunnetummin velkaprosentissa, velkoja verrataan liikevaihtoon seuraavan kuvan (Kuva 14) mukaisesti. Velkaantuneisuutta lasketaan myös gearing-luvulla, mutta se sopii oikeastaan vain

suuriin ja kansainvälisiin yrityksiin. Suhteellinen velkaantuneisuus antaa oikeamman kuvan yrityksistä, joilla omaa pääomaa on suhteessa vähemmän kuin suurilla listautuneilla yrityksillä. (Salmi 2004, 144–145, Leppiniemi & Leppiniemi 2009, 260–261.)

$$\text{suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{(\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot})}{\text{liikevaihto}} * 100$$

Kuva 14. Suhteellisen velkaantuneisuuden laskentakaava. (yritystutkimusneuvottelukunta)

Suhteellinen velkaantuneisuus vaihtelee paljonkin eri toimialoilla, sillä toisilla toimialoilla velkaa tarvitaan enemmän suuriin investointeihin, kun taas toisilla aloilla investointeja ei paljoa tarvita. Ohjearvoina voidaan kuitenkin pitää hyvälle alle 40 %, tyydyttävälle 40–80 % ja heikolle yli 80 %. (Niskanen & Niskanen 2004, 132–133.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

6.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa kvantitatiiviseen (määrälliseen) ja kvalitatiiviseen (laadulliseen) tutkimukseen. Käytännössä kuitenkin näitä on vaikea tarkkaan erotella toisistaan. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeistä on muun muassa johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aiemmat teoriat, käsitteiden määrittely, havaintoaineiston soveltuvuus numeeriseen mittaamiseen, perusjoukon määrittely, josta otetaan otos sekä päätelmien teko prosenttitaulukoiden avulla. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa keskeistä on muun muassa, että aineisto kootaan luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa, yleensä haastatteluilla, aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu, ei teorian tai hypoteesien testaaminen. Kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmiä voidaan käyttää myös rinnakkain, eivätkä ne sulje toisiaan pois. (Hirsjärvi ym. 2007, 131–136, 160.)

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen tutkimus, mutta piirteitä löytyy myös kvalitatiivisesta tutkimuksesta. Tutkimuksessa ei käytetty haastatteluja, sillä niiden tuoma lisäarvo tutkimukseen olisi ollut kohtuullisen pieni ja saatavuus epävarma. Tutkimuksessa valittiin otos perusjoukosta eli viisi markkinaosuuksiltaan suurinta talopakettivalmistajaa kaikista talopakettivalmistajista.

6.2 Aineiston keruu ja analysointi

Useimmiten tutkimuksen tekijä kerää itse oman havaintoaineistonsa, mutta mahdollista on myös käyttää valmiita aineistoja, joskin ne eivät useinkaan sovellu käytettäväksi sellaisenaan. Valmiita aineistoja ovat viralliset tilastot ja tilastorekisterit, tilastotietokannat, arkistojen materiaalit, aiempien tutkimusten tuottamat materiaalit sekä muut dokumenttiaineistot. (Hirsjärvi ym. 2007, 181–185.)

Tutkimuksessa käytettiin aineistona kohdeyritysten tilinpäätöksiä ja liitetietoja, jotka saatiin Suomen Asiakastieto Oy:ltä sekä toimialavertailuihin Tilastokeskuksen tilinpäätöstilastoja. Tutkimusaineistona käytetyt tilinpäätökset koottiin Excelliin, suoritettiin tarvittavat oikaisut sekä laskettiin kaavoilla tunnusluvut (liite 11), joiden pohjalta analyysi suoritettiin.

Tutkimuksen toimialoja koskevat vertailuluvut saatiin osittain suoraan Tilastokeskuksen tilastoista ja osa laskettiin samaisten tilastojen sisältämistä keskimääräisistä tilinpäätöksistä. Maksuvalmiuteen toimialavertailuja ei saatu, sillä Tilastokeskuksen tilastoista ei kaikkia tunnuslukuja löytynyt eikä laskeminenkaan ollut mahdollista suppeiden tilinpäätöksien vuoksi. Suomen Asiakastieto Oy:ltä ei myöskään löytynyt sopivia vertailulukuja, sillä toimialat Suomen Asiakastieto Oy on pilkkonut toimialat niin pieniin osiin, että jopa tarkasteltavat yritykset sijoittuvat kahteen eri toimialaan.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksissa arvioidaan työn luotettavuutta reliabiliteetilla ja validiteetilla. Reliabiliteetilla tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta. Eli samoja tutkimusmenetelmiä käyttäen, voi toinen tutkimuksen suorittaja päästä samaan lopputulokseen. Validitee-

tilla tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen mittarit mittaavat juuri sitä, mitä niiden on tarkoituskin mitata. Tutkijan oma ajattelumalli saattaa vääristää tutkimuksen tuloksia, jolloin tulokset ovat virheellisiä. (Hirsjärvi ym. 2007, 226–228.)

Tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia voidaan pitää kohtalaisen hyvänä, sillä tutkimuksessa tehdyt oikaisut tilinpäätöksiin on kuvattu yksityiskohtaisesti. Lisäksi tunnusluvut on laskettu tutkimuksessa esiteltyjä peruskaavoja käyttäen.

6.4 Kohdeyritysten tilinpäätösten oikaisut

6.4.1 Finndomo Oy

Finndomon tuloslaskelmat vuosilta 2006–2009 eivät paljoa oikaisuja vaatineet, enemmänkin kyse oli erien yhdistämisestä ja jakamisesta tuloslaskelman ja liitetietojen perusteella oikaistuun tuloslaskelmaan (liite 1). Aine- ja tarvikekäyttö sekä ulkopuoliset palvelut on jaettu liitetietojen perusteella virallisten tuloslaskelmien erästä materiaalit ja palvelut. Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista, muut korko- ja rahoitustuotot sekä korkokulut ja muut rahoituskulut on jaettu liitetietojen perusteella virallisten tuloslaskelmien erästä rahoitustuotot ja – kulut. Vuoden 2008 välittömät verot koskivat liitetietojen mukaan veronpalautuksia aikaisemmilta tilikausilta, joten ne on siirretty satunnaisiin tuottoihin. Satunnaisiin tuottoihin on vuonna 2006 laitettu virallisesta tuloslaskelmasta erä satunnaiset erät, koska liitetiedoissa ei ollut erittelyä satunnaisten tuottojen ja kulujen osalta.

Finndomon virallisten taseiden aineettomat hyödykkeet on jaettu liitetietojen perusteella oikaistuissa taseissa (liite 2) kohtiin liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet. Myös virallisten taseiden erä aineelliset hyödykkeet on jaettu liitetietojen mukaan oikaistujen taseiden eriin maa- ja vesialueet, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet. Leasingvastuukanta on lisätty taseen liitetietojen perusteella oikaistujen taseiden molemmille puolille. Aineet ja tarvikkeet, valmiit tuotteet sekä muu vaihto-omaisuus on jaettu liitetietojen perusteella virallisten taseiden erästä vaihto-omaisuus. Kaikki oikaistujen taseiden lyhytaikaiset saamiset on jaettu liitetietojen perusteella virallisten taseiden erästä lyhytaikaiset saamiset.

Poistoero sekä vapaaehtoiset varaukset ovat suoraan virallisista tuloslaskelmista vähennettynä yhtiöverokannan eli 26 prosentin mukaisella verovelalla, jotka on siirretty laskennalliseen verovelkaan. Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta sekä muut pitkäaikaiset velat on jaettu liitetietojen mukaan virallisten taseiden erästä pitkäaikainen vieras pääoma. Kaikki oikaistuissa taseissa esiintyvät lyhytaikaisen vieraan pääoman erät on saatu jakamalla liitetietojen mukaan virallisten tuloslaskelmien erä lyhytaikainen vieras pääoma.

6.4.2 Kannustalo Oy

Kannustaloilta ei ollut saatavissa tilinpäätöksen liitetietoja vuosilta 2008 ja 2009, joten näiltä vuosilta tiedot on otettu suoraan virallisista tuloslaskelmista ja taseista. Vuosien 2008 ja 2009 oikaistut tuloslaskelmat (liite 3) poikkeavat ainoastaan aine- ja tarvikekäytön osalta, siihen on yhdistetty virallisten taseiden ostot tilikauden aikana ja varaston muutos. Vuosien 2008 ja 2009 oikaistuihin taseisiin (liite 4) on muutettu ainoastaan erä poistoero, joista on vähennetty yhtiöverokannan 26 % mukainen osuus, jotka on siirretty laskennalliseen verovelkaan.

Vuosilta 2006 ja 2007 oli saatavilla myös tilinpäätöksien liitetiedot, mutta ei tilinpäätöksistä silti löytynyt juuri oikaistavaa. Oikaistuissa tuloslaskelmissa (liite 3) on yhdistetty virallisista tuloslaskelmista erät ostot tilikauden aikana ja varaston muutos ja laitettu näiden summa oikaistuissa tuloslaskelmissa kohtaan aine- ja tarvikekäyttö. Vuonna 2006 oikaistun tuloslaskelman erä valmistevaraston lisäys/vähennys sisältää virallisesta tuloslaskelmasta erät valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos ja valmistus omaan käyttöön. Muut oikaistun tuloslaskelman erät on otettu suoraan virallisesta tuloslaskelmasta.

Vuosien 2006 ja 2007 oikaistuissa taseissa (liite 4) muutokset olivat myös pieniä. Oikaistujen taseiden eriin muut aineettomat hyödykkeet sisältää vuoden 2006 oikaistussa taseessa erät aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot, vuonna 2007 ainoastaan aineettomat oikeudet. Vuoden 2006 virallisesta taseesta erä ennakkomaksut on laitettu oikaistussa taseessa kohtaan muut aineelliset hyödykkeet. Muut

saamiset ja sijoitukset erät sisältävät virallisten taseiden erän pitkäaikaiset lainasaamiset. Leasingvastuukanta on lisätty oikaistujen taseiden molemmille puolille liitetietojen perusteella. Poistoerosta on vuosien 2008 ja 2009 tapaan laskettu yhtiöverokannan mukainen verovelka ja siirretty eriin laskennallinen verovelka. Korolliseen lyhytaikaiseen velkaan on laitettu virallisten taseiden erä muut lyhytaikaiset velat, koska liitetiedoissa velkoja ei ollut eritelty korolliseen ja korottomaan velkaan.

6.4.3 Kastelli-talot Oy

Kastelli-taloilta oli saatavissa tilinpäätöksen liitetiedot kaikista tarkasteltavista vuosista. Tuloslaskelmat eivät silti vaatineet oikaisuja vaan ainoastaan erien yhdistelemistä ja jakamista liitetietojen mukaan. Oikaistujen tuloslaskelmien (liite 5) erät aine- ja tarvikekäyttö sekä ulkopuoliset palvelut on jaettu liitetietojen perusteella virallisten tuloslaskelmien erästä materiaalit ja palvelut. Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista, muut korko- ja rahoitustuotot sekä korkokulut ja muut rahoituskulut koostuvat liitetietojen perusteella virallisten tuloslaskelmien erästä rahoitustuotot ja kulut. Virallisten tuloslaskelmien erä tilinpäätössiirrot sisälsivät joka vuosi liitetietojen mukaan ainoastaan poistoeroa, joten erät on kirjattu oikaistuissa tuloslaskelmissa poistoeron lisäykseen/vähennykseen.

Kastellin oikaistujen taseiden (liite 6) erä muut aineettomat hyödykkeet koostuu virallisten taseiden erästä aineettomat hyödykkeet, koska liitetietojen mukaan ne eivät pitäneet sisällään kehittämismenoja tai liikearvoa. Virallisten taseiden erä aineelliset hyödykkeet on jaettu liitetietojen mukaan rakennuksiin ja rakennelmiin sekä koneisiin ja kalustoon. Oikaistujen taseiden erät sisäiset osakkeet ja osuudet sekä muut osakkeet ja osuudet on jaettu liitetietojen mukaan virallisten taseiden erästä sijoitukset. Virallisten taseiden erä pitkäaikaiset saamiset, joka esiintyy vuosien 2008 ja 2009 tilinpäätöksissä, on laitettu oikaistuissa taseissa kohtaan muut saamiset ja sijoitukset, koska liitetiedoissa ei ollut näistä erittelyä. Leasingvastuukanta on liitetiedoista saadun tiedon perusteella lisätty taseiden molemmin puolin vuosina 2006 ja 2007. 2008 ja 2009 vuoden liitetiedoissa ei ollut tietoa leasingvastuusta. Virallisten taseiden erä vaihto-omaisuus on jaettu liitetietojen mukaan oikaistujen taseiden eriin keskeneräiset tuotteet ja muu vaihto-omaisuus. Virallisten taseiden erä lyhytaikaiset

saamiset on jaettu liitetietojen perusteella oikaistujen taseiden eriin myyntisaamiset, sisäiset myyntisaamiset, muut sisäiset saamiset ja muut saamiset. Virallisissa taseissa olevat poistoerot on lisätty oikaistuihin taseisiin poistoero-erään vähennettynä yhtiökannan mukaisella verolla 26 %, jotka on siirretty laskennalliseen verovelkaan. Virallisten taseiden erä lyhytaikainen vieras pääoma on jaettu liitetietojen perusteella oikaistujen taseiden eriin korolliset lyhytaikaiset velat, saadut ennakot, ostovelat, sisäiset ostovelat, muut sisäiset korolliset velat ja muut korottomat lyhytaikaiset velat.

6.4.4 Pohjolan Design-Talo Oy

Pohjolan Design-Talolta liitetietoja ei ollut saatavilla vuodesta 2008, mutta muiden vuosien perusteella ei sekään luultavasti oikaisuja paljon olisi vaatinut. Oikaistujen tuloslaskelmien (liite 7) aine- ja tarvikekäyttö koostuu virallisten tuloslaskelmien eristä ostot tilikauden aikana ja varastojen lisäyksestä/vähennyksestä. Muihin korko- ja rahoitustuottoihin on yhdistetty virallisten tuloslaskelmien erät muut korko ja rahoitustuotot saman konsernin yrityksiltä sekä muilta. Muutoin kaikki oikaistujen tuloslaskelmien erät ovat suoraan virallisista tuloslaskelmista eikä oikaisutarvetta ollut.

Pohjolan Design-Talon taseissa ei myöskään oikaistavaa oikein löytynyt vaan ainoastaan joitain erien yhdistelyä ja jakamista. Oikaistujen taseiden (liite 8) myyntisaamiin on laitettu suoraan virallisten taseiden erä myyntisaamiset, koska ainakaan liitetiedoista ei erittelyä löytynyt siitä, koskeeko osa sisäisiä myyntisaamisia. Muut sisäiset saamiset erään on laitettu virallisten taseiden erä lyhytaikaiset saamiset konsernin yrityksiltä, koska liitetiedoista ei löytynyt erittelyä siitä, koskeeko osa sisäisiä myyntisaamisia. Virallisten taseiden erä velat saman konsernin yrityksille on laitettu oikaistujen taseiden erään muut sisäiset korottomat velat. Liitetiedoista ei löytynyt erittelyä korottomista ja korollista, mutta päädyin korottomiin, koska ainakaan korkokuluja ei liitetietojen mukaan saman konsernin yrityksille ole maksettu.

6.4.5 Pyhännän Rakennustuote Oy

Pyhännän rakennustuotteiden oikaistuissa tuloslaskelmissa (liite 9) aine- ja tarvikekäyttö sisältää ostot tilikauden aikana ja varastojen muutoksen. Virallisten tuloslas-

kelmien erä valmistevarastojen muutos ja valmistus omaan käyttöön on yhdistetty oikaistujen tuloslaskelmien erään valmistevaraston lisäys/vähennys. Välittömissä veroissa ei vuodella 2006 ole mitään, sillä virallisen tuloslaskelman verot koskivat liitetietojen mukaan aikaisempien vuosien palautuksia, joten erä on siirretty satunnaisiin tuottoihin. Vuoden 2008 välittömissä veroissa on otettu huomioon ainoastaan vuotta 2008 koskevat verot liitetietojen perusteella. Muutoin tuloslaskelman erät ovat suoraan virallisista tuloslaskelmista eivätkä vaatineet oikaisuja.

Oikaistuissa taseissa (liite 10) erään muut aineettomat hyödykkeet on laitettu virallisista tuloslaskelmista erät aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot. Muihin aineellisiin hyödykkeisiin on laitettu virallisista tuloslaskelmista erät ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat. Leasingvastuukanta on lisätty vuosiin 2006, 2007 ja 2009 liitetietojen perusteella taseiden molemmin puolin. Vuodelta 2008 ei ollut saatavissa liitetietoja, joten leasingvastuukanta jäi laittamatta. Virallisten taseiden saamiset saman konsernin yrityksiltä on jaoteltu oikaistujen taseiden eriin sisäiset myyntisaamiset ja muut saamiset liitetietojen perusteella. Poikkeuksena vuosi 2008, jolloin liitetietojen puuttumisen vuoksi saamiset saman konsernin yrityksiltä on kokonaisuudessaan laitettu muihin sisäisiin saamisiin.

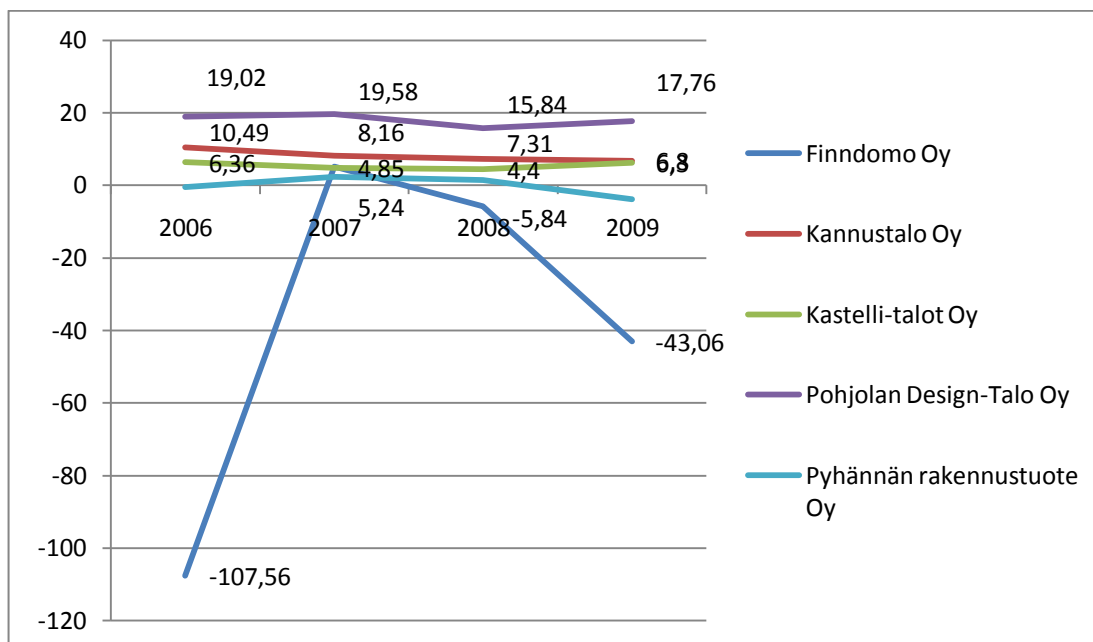
7 TALOPAKETTIVALMISTAJIEN VERTAILU

7.1 Kannattavuus

7.1.1 Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentille ei siis ole olemassa tarkkoja raja-arvoja, mutta toimintaa ei voida pitää kannattavana ainakaan pidemmän päälle, mikäli nettotulosprosentti on negatiivinen. Seuraava kuvio (Kuva 15) kuvaa tarkastelun kohteena olevien talopakettivalmistajien nettotulosprosentteja vuosilta 2006–2009. Kuten kuviosta voidaan huomata, ovat Finndomo Oy:n nettotulosprosentit olleet aivan eri luokkaa muihin yrityksiin verrattuna. Finndomon nettotulosprosentti on ollut plussan puolella ainoastaan

vuonna 2007, jonka jälkeen se on taas lähtenyt laskuun ollen vuonna 2009 -43,06 prosenttia.

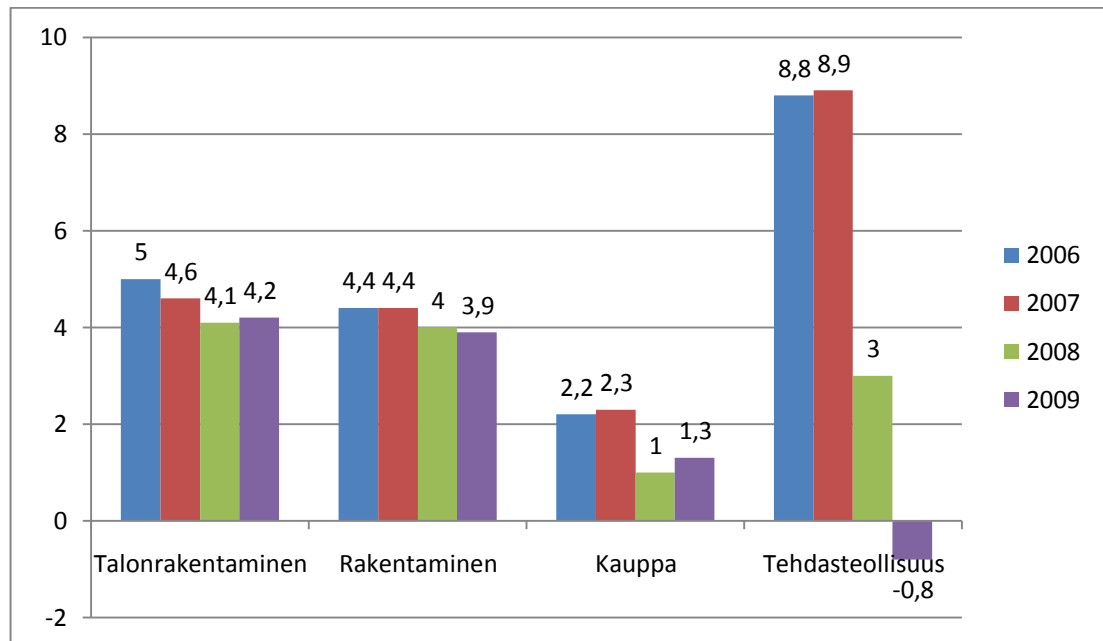

Kuva 15. Tarkasteltavien yritysten nettotulosprosentit vuosina 2006–2009.

Finndomon jälkeen seuraavaksi kannattamattomana voidaan nettotulosprosentin perusteella pitää Pyhännän Rakennustuotetta. Vuonna 2006 Pyhännän rakennustuotteen nettotulosprosentti on ollut -0,49 %, mutta noussut 2,35 prosenttiin vuonna 2007, jonka jälkeen se on laskenut jälleen. Vuonna 2009 Pyhännän rakennustuotteen nettotulosprosentti on ollut huono ollen -3,77 prosenttia. Kannustalo Oy ja Kastelli-talot Oy ovat olleet hyvin tasaisia ja huonoista ajoista huolimatta ovat pysyneet plussan puolella. Nettotulosprosentin perusteella kannattavin yritys näistä on kuitenkin ehdottomasti Pohjolan Design-Talo Oy, jonka nettotulosprosentti on jokaisena tarkasteltavana vuonna ollut melkein 20 prosenttia.

Taluskriisistä huolimatta ei talonrakennustoimialalla ja rakennusalalla yleisesti nettotulosprosentit ole hirveästi laskeneet, kuten seuraavasta kuvioista (Kuva 16) voi huomata. Talonrakennusalalla nettotulosprosentti on vuodesta 2006 vuoteen 2008 laskenut keskimäärin vain yhden prosentin. Kastelli-talojen ja Kannustalon nettotulosprosentit ovatkin olleet hyvin lähellä toimialan yleisiä lukuja. Pohjolan Design-

talon nettotulosprosentit ovat taas huomattavasti parempia, kuin toimialalla keskimäärin.

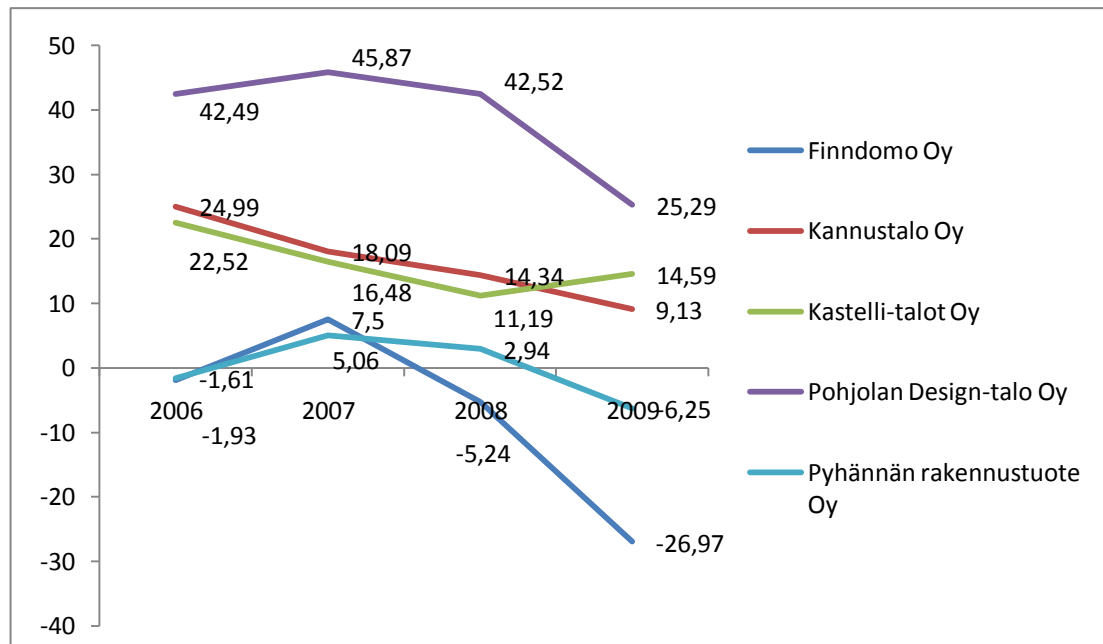

Kuva 16. Nettotulosprosentit vuosina 2006–2009 talorakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)

Rakennusala pidetään yleensä hyvin suhdanneherkkänä toimialana, kuitenkin nettotulosprosentin muutokset ovat rakennusosalalla olleet huomattavasti pienempiä kuin kaupan alalla ja tehdasteollisuudessa. Tehdasteollisuuteen talouskriisi näyttääkin nettotulosprosentin perusteella vaikuttaneen eniten. Tehdasteollisuudessa nettotulosprosentti on laskenut vuodesta 2007 vuoteen 2009 lähes 10 prosenttiyksikköä.

7.1.2 Kokonaispääoman tuotto prosentti

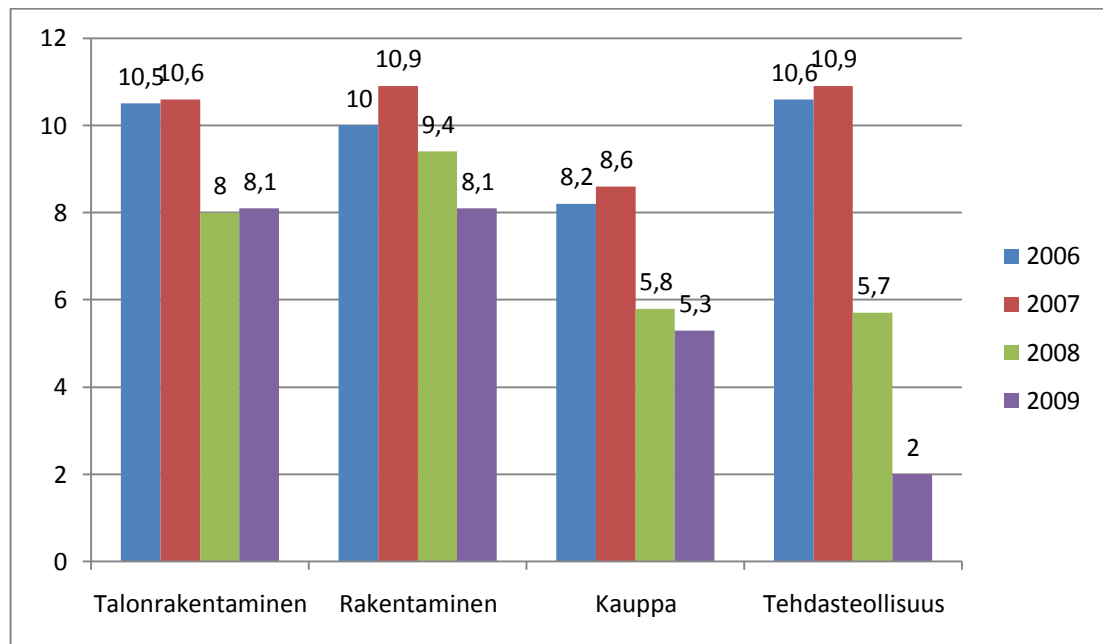
Kokonaispääoman tuotto prosentista näkyy nettotulosprosenttia selkeämmin talouskriisin vaikutus, joka on havaittavissa seuraavasta kuviosta (Kuva 17). Kaikkien tarkasteltavien yritysten kokonaispääoman tuotto prosentti on laskenut vuonna 2008. Ainoastaan Kastelli-talojen kokonaispääoman tuotto on jo vuonna 2009 lähtenyt nousuun, muilla yrityksillä laskenut entisestään.

Kuva 17. Tarkasteltavien yritysten kokonaispääoman tuottoprosentit vuosina 2006–2009.

Finndomon kokonaispääoman tuotto on laskenut jyrkimmin, laskien vuoden 2007 arvosta 7,5, vuoden 2009 arvoon -26,97. Finndomon kokonaispääoman tuottoa voidaan pitää todella huonona, ainoastaan vuonna 2007 tuottoprosentti on ollut tyydyttävällä tasolla. Kannustalojen ja Kastelli-talojen kokonaispääoman tuottoprosentit ovat olleet vuosina 2006–2008 hyvällä tasolla, vaikkakin laskeneet kahtena vuotena. Kannustalon kokonaispääoman tuoton lasku jatkui myös vuonna 2009, kun Kastelli-taloilla se oli jo nousemaan päin. Kuitenkin molempia yrityksiä voidaan pitää melko kannattavana kokonaispääoman tuoton perusteella. Pohjolan Design-Talon kokonaispääoman tuottoprosenteista voidaan päätellä yrityksen olevan kannattava. Kuitenkin vuoden 2009 pudotusta Design-Talon kokonaispääoman tuottoprosentissa voidaan pitää rajuna, koska kokonaispääoman tuottoprosentti on vuodessa tippunut lähes 20 prosenttiyksikköä. Pyhännän rakennustuotteen kannattavuus vaikuttaa kuten nettotulosprosentinkin perusteella myös kokonaispääoman tuoton perusteella heikolta. Pyhännän rakennustuotteen kokonaispääoman tuotto on ollut parhaimmillaan vuonna 2007 5,06 prosenttia, jota juuri ja juuri voidaan pitää tyydyttävänä. Vuoden 2007 jälkeen kokonaispääoman tuotto on kuitenkin lähtenyt taas laskuun ja vuonna 2009 kokonaispääoman tuottoprosentti oli negatiivinen.

Talonrakennustoimialalla verrattuna tarkasteltaviin yrityksiin, ei muutokset ole olleet yhtä voimakkaita, joka näkyy seuraavasta kuviosta (Kuva 18). Ainoa suurempi muutos kokonaispääoman tuotto prosentissa on toimialalla ollut vuonna 2008, tippuen edellisvuodesta 2,6 prosenttiyksikköä. Kannustalon vuoden 2009 kokonaispääoman tuotto prosentti 9,13 on jo lähellä toimialaa, muutoin tarkasteltavat yritykset ovat kaukana toimialan keskimääräisistä luvuista.

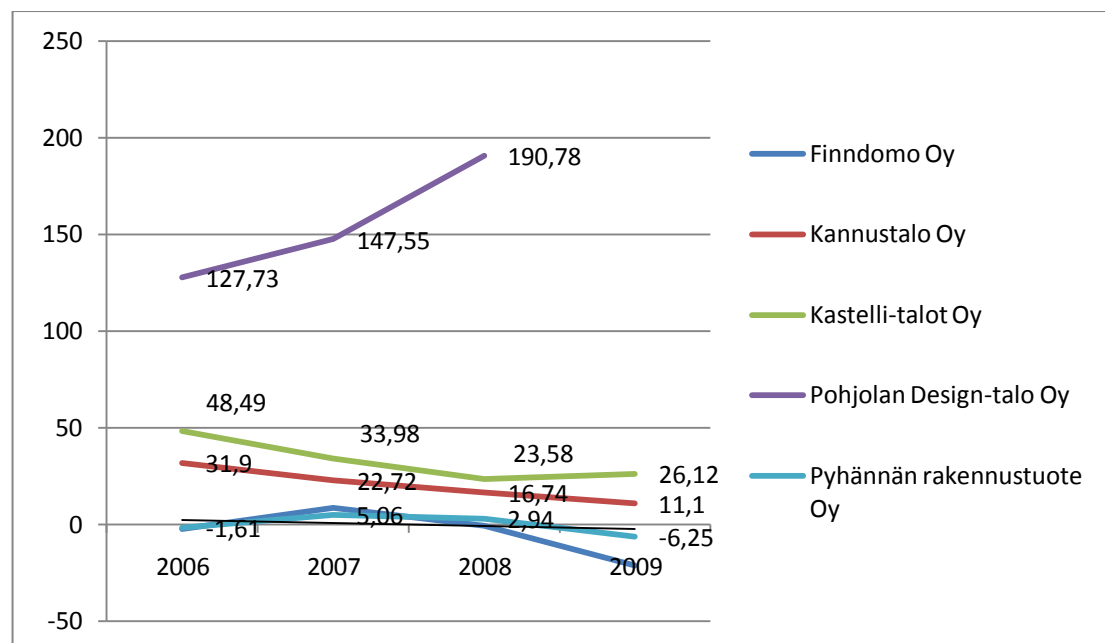
Kuva 18. Kokonaispääoman tuotto prosentit vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)

Rakennusalaalla yleisesti muutokset kokonaispääoman tuotossa ovat olleet vieläkin pienempiä mitä talonrakennusalaalla. Kaupan alalla kannattavuus on heikentynyt kokonaispääoman tuoton perusteella enemmän kuin rakennusalaalla, mutta eniten kuitenkin tehdasteollisuudessa.

7.1.3 Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

Sijoitetun pääoman tuoton perusteella voidaan kannattavimpana pitää jälleen Pohjolan Design-Taltoa, jonka sijoitetun pääoman tuotto prosentit ovat todella hyviä, kuten seuraavasta kuviosta (Kuva 19) voi huomata. Kuviosta on jätetty pois vuoden 2009 arvo 864,26, jotta muiden yritysten luvut olisi paremmin kuviosta havaittavissa. To-

della suuri arvo vuonna 2009, johtuu suurimmaksi osaksi oman pääoman pienuudesta, sillä aikaisempien vuosien voitot on jaettu osinkoina lähes kokonaan. Kastelli-talojen ja kannustalon sijoitetun pääoman tuotto prosentteja voidaan pitää hyvinä vuosina 2006–2008. Kastelli-taloilla kannattavuus on vuonna 2009 hyvä ja jopa noussut vuodesta 2008. Kannustaloilla sen sijaan kannattavuus on sijoitetun pääoman tuoton perusteella jokaisena tarkasteltavana vuonna laskenut niin, että vuonna 2009 sijoitetun pääoman tuotto prosentti on ollut ainoastaan 11,1 %, jota voidaan pitää enää tyydyttävänä.

Kuva 19. Tarkasteltavien yritysten sijoitetun pääoman tuotto prosentit vuosina 2006–2009.

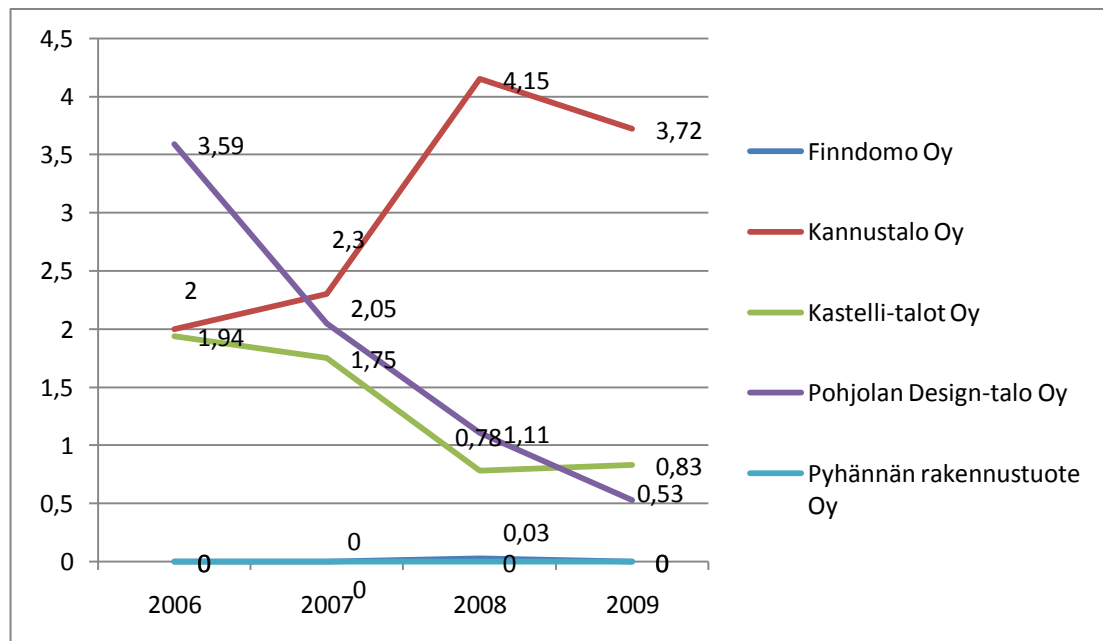
Finndomon ja Pyhännän rakennustuotteen kannattavuutta voidaan myös sijoitetun pääoman tuoton perusteella pitää heikkona. Ainoastaan vuosi 2007 on ollut parempi ja kannattavuutta voidaan sijoitetun pääoman perusteella pitää tyydyttävänä.

7.2 Maksuvalmius

7.2.1 Quick ratio

Quick ration perusteella Finndomolla ja Pyhännän rakennustuotteella on erittäin heikko maksuvalmius. Muilla tarkasteltavilla yrityksillä quick ration arvot ovat heilleet rajusti, kuten seuraavasta kuviosta (Kuva 20) voi huomata. Kannustalojen quick ratio on jokaisena vuonna erinomaisella tasolla, sillä raja-arvona hyvälle pidetään yhtä ja Kannustalojen heikoin quick ratio on vuoden 2006 arvo 2. Kuitenkin muistettava, että quick ratio, kuten muutkin maksuvalmiuden tunnusluvut kertovat vain tilinpäätöspäivän tilanteesta, joten tunnusluvut saattavat johtaa harhaan.

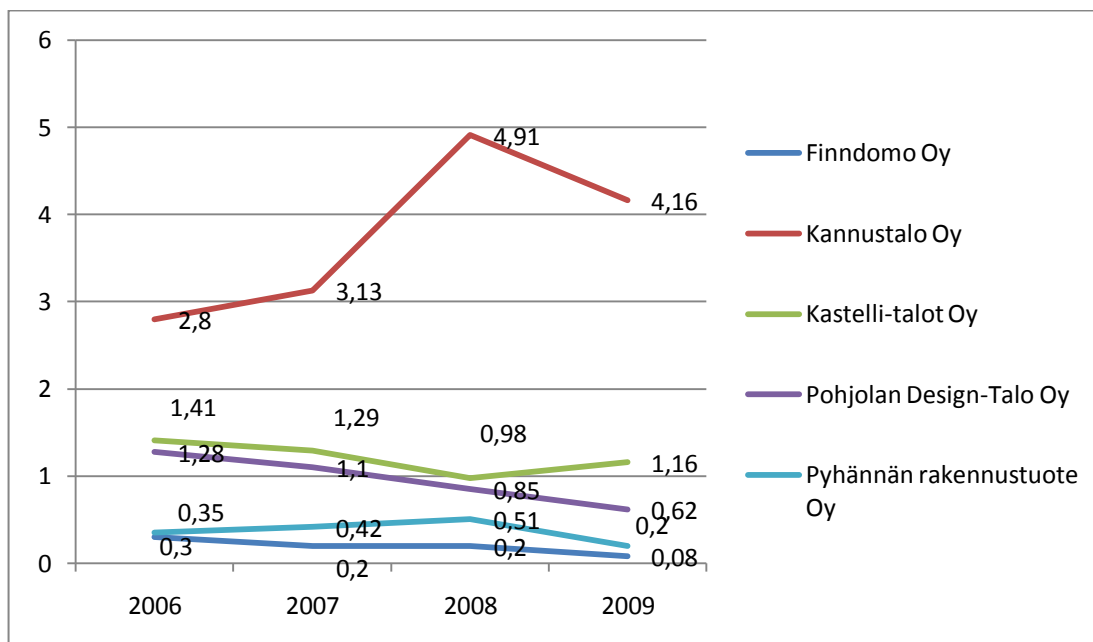
Kuva 20. Tarkasteltavien yritysten quick ratiot vuosina 2006–2009.

Kastelli-taloilla ja Pohjolan Design-Talolla maksuvalmius on heikentynyt rajusti vuodesta 2006 alkaen. Kastelli-taloilla on kuitenkin vuonna 2009 quick ratio jo kääntynyt nousuun jyrkän laskun jälkeen, kuitenkin niin vähän että hyvien vuosien 2006 ja 2007 jälkeen on vuosien 2008 ja 2009 maksuvalmius quick ration perusteella ainoastaan tyydyttävällä tasolla arvoilla 0,78 ja 0,83. Pohjolan Design-talon maksuvalmius on quick ration perusteella ollut hyvä vaikkakin heikkenevä vuosina 2006–2008. Vuonna 2009 quick ration arvo 0,53 on kuitenkin jopa heikon arvon rajalla.

Finndomo Oy:n ja Pyhännän Rakennustuote Oy:n maksuvalmius näyttää quick ration perusteella erittäin heikolta jokaisena tarkasteltavana vuotena, sillä quick ration arvot ovat jokaisena vuotena lähes 0.

7.2.2 Current ratio

Kannustalon current ratio on hyvin yhtenäinen quick ration kanssa, eli Kannustalon maksuvalmius näyttää erittäin hyvältä jokaisena tarkasteltavana vuonna, vaikka heitteleekin paljon vuosina 2007–2009. Kastelli-talojen ja Pohjolan Design-talon maksuvalmius näyttää current ration arvoilla huonommalta, kuin mitä quick ration perusteella. Kastelli-talojen maksuvalmius näyttää current ration perusteella tyydyttävältä, vuoden 2008 arvoa 0,98 voidaan pitää jopa heikkona. Pohjolan Design-talon maksuvalmius taas näyttää tyydyttävältä vuosina 2006 ja 2007 ja heikolta 2008 ja 2009. Kastelli-talon ja Kannustalon current ratiosta huomaa hyvin talouskriisin vaikutuksen, mutta Kastelli-talon maksuvalmius näyttää jo olevan paranemaan päin toisin kuin Pohjolan Design-talon. Seuraavassa kuviossa (Kuva 21) on kuvattu tarkasteltavien yritysten current ratiot vuosilta 2006–2009.

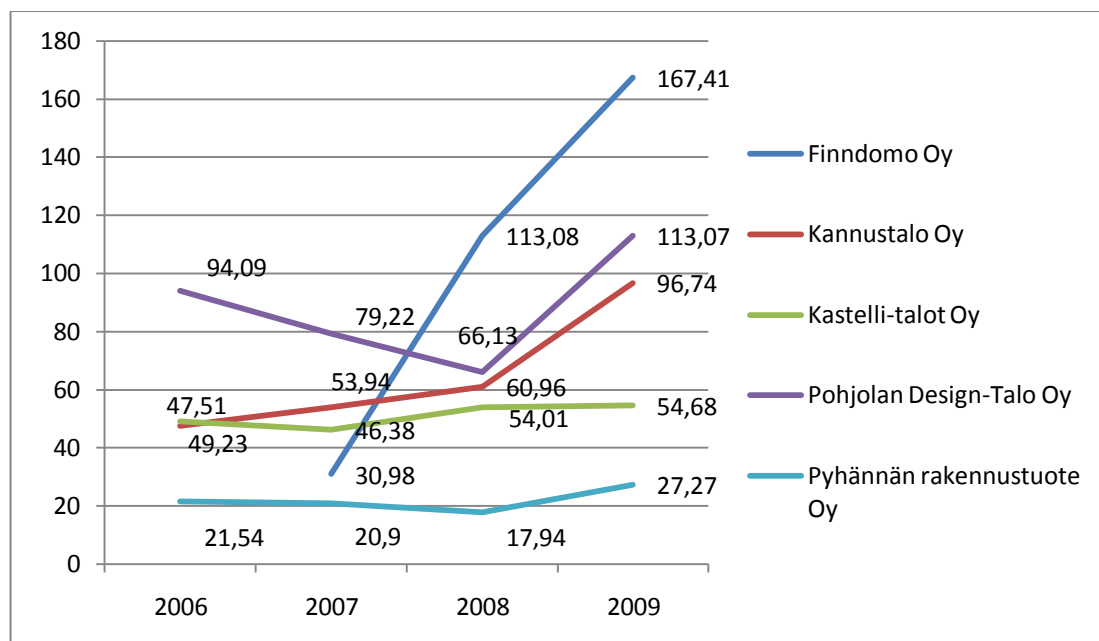

Kuva 21. Tarkasteltavien yritysten current ratiot vuosina 2006–2009.

Finndomon ja Pyhännän rakennustuotteen maksuvalmius näyttää huonolta quick ration tavoin myös kun tarkastellaan maksuvalmiutta current ratio-luvulla. Tyydyttävälle tasollekin on vielä Finndomolla ja Pyhännän rakennustuotteella matkaa, sillä tyydyttävän ala-arvona pidetään yhtä.

7.2.3 Nettokäyttöpääomaprocentti

Finndomon nettokäyttöpääomaprocentti on vuonna 2006 ollut yli 1600 prosenttia, joten sitä ei ole edes esitetty seuraavassa kuviossa (Kuva 22), jotta muiden vuosien ja muiden yritysten nettokäyttöpääomaprocenttien arvot näkyisivät selkeämmin. Finndomon vuoden 2006 suuri nettokäyttöpääomaprocentti johtuu siitä, että liikevaihto on ollut vain reilu 1 miljoonaa euroa, kun vaihto-omaisuutta ja lyhytaikaisia vieraita pääomia ollut yhteensä yli 17 miljoonaa euroa. Finndomon vuoden 2007 nettokäyttöpääomaprocentti on ollut sen sijaan hyvä 30,98 %, verrattuna muihin tarkasteltaviin yrityksiin, mutta vuodet 2008 ja 2009 taas aika heikkoja.

Kuva 22. Tarkasteltavien yritysten nettokäyttöpääomaprocentit vuosina 2006–2009.

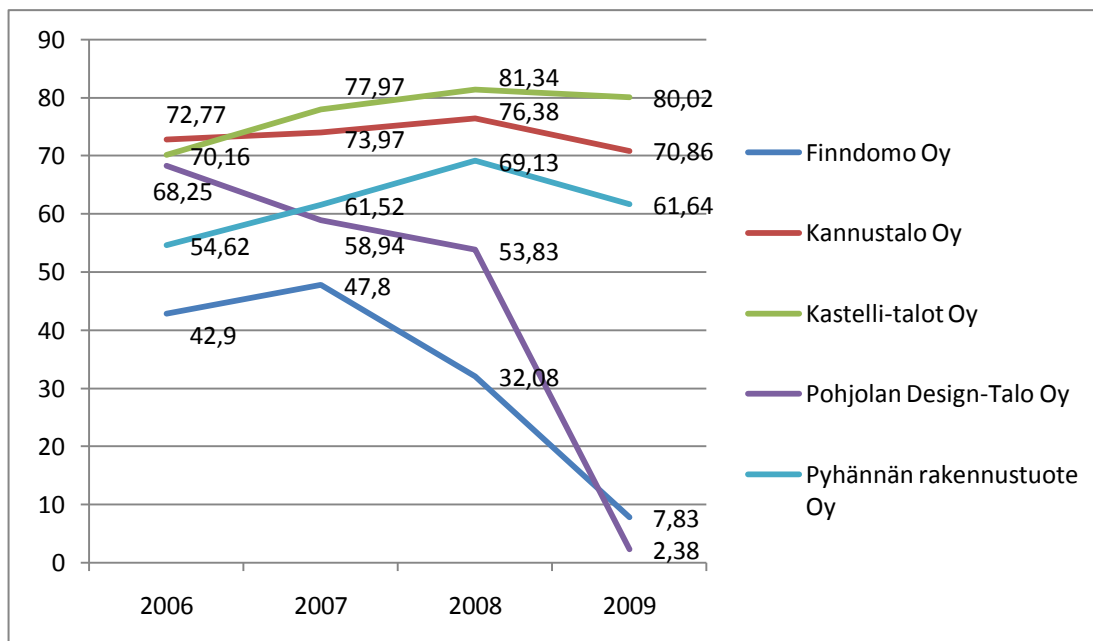
Parhaat nettokäyttöpääomaprocentit on saanut Pyhännän Rakennustuote, jonka korkein arvo 27,27 vuonna 2009 on pienempi mitä muilla yrityksillä yhtenäkkään vuote-

na. Kastelli-talojen nettokäyttöpääomaprocentit ovat Pyhännän rakennustuotteeseen verrattuna paljon korkeammat, mutta positiivisena voidaan kuitenkin nähdä se, että nettokäyttöpääomaprocenttien muutokset ovat pysyneet 5 prosenttiyksikön sisässä, mikä on vähän ottaen huomioon liikevaihdon laskun. Kannustalon nettokäyttöpääomaprocentit ovat vuosina 2006–2008 olleet kohtuullisen hyvällä tasolla muihin verrattuna, mutta vuonna 2009 on tullut rajua nousu ja nettotulosprosentti on noussut 96,74 prosenttiin, jota voidaan pitää jo melkoisen huonona. Myös Pohjolan Design-talon nettokäyttöpääomaprocentti on noussut vuoden 2008 kohtuullisen hyvästä arvosta 66,13 vuoteen 2009 arvoon 113,07. Design-talolla ei kylläkään Kannustalon tavoin nettokäyttöpääomaprocentit ole vuosina 2006 ja 2007 olleet mitenkään hyviä.

7.3 Vakavaraisuus

7.3.1 Omavaraisuusaste

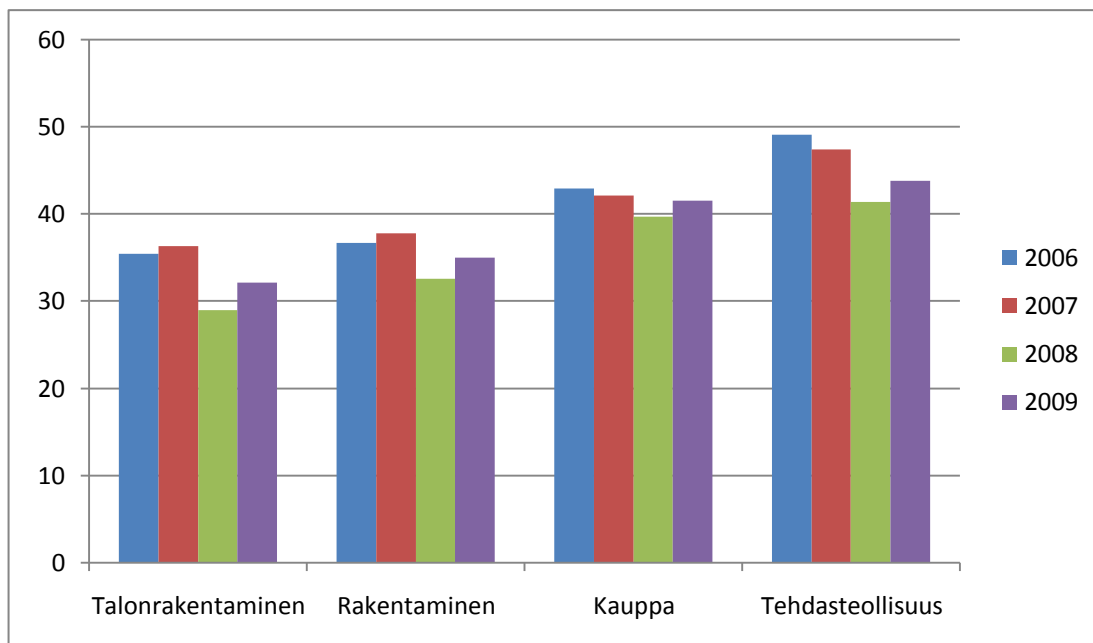
Kastelli-talon, Kannustalon ja Pyhännän rakennustuotteen vakavaraisuutta voidaan pitää erinomaisen hyvänä omavaraisuusasteen perusteella kaikkina tarkasteltavina vuosina. Jokaisella kolmella yrityksellä myös muutokset omavaraisuusasteessa ovat olleet yhtenäisiä, nousua vuodesta 2006 vuoteen 2008 ja vuonna 2009 hieman laskua. Seuraavassa kuviossa (Kuva 23) on kuvattu tarkasteltavien yritysten omavaraisuusasteet vuosina 2006–2009.

Kuva 23. Tarkasteltavien yritysten omavaraisuusasteet vuosina 2006–2009.

Pohjolan Design-Talolla vakavaraisuus on omavaraisuusasteen mukaan ollut hyvä vuosina 2006–2008, jonka jälkeen on tullut raju lasku ja omavaraisuusaste on tippunut lähes nolliin. Finndomon vakavaraisuutta voidaan omavaraisuusasteen perusteella pitää hyvänä vuosina 2006 ja 2007, jonka jälkeen on alkanut raju pudotus, niin että vuonna 2009 omavaraisuusaste on ollut enää vain 7,38 eli hyvinkin heikolla tasolla.

Kastelli-talon, Kannustalon ja Pyhännän rakennustuotteen omavaraisuusasteet ovat myös toimialaan verrattuna olleet erinomaisen hyviä. Pohjolan Design-Talon ja Finndomon kaltaista laskua omavaraisuusasteessa ei toimialalla ole. Omavaraisuusaste on heikentynyt talonrakennustoimialalla ainoastaan alle 10 prosenttiyksikköä vuonna 2008. Seuraavassa kuviossa (Kuva 24) on esitetty omavaraisuusasteita eri toimialoilla vuosina 2006–2009.

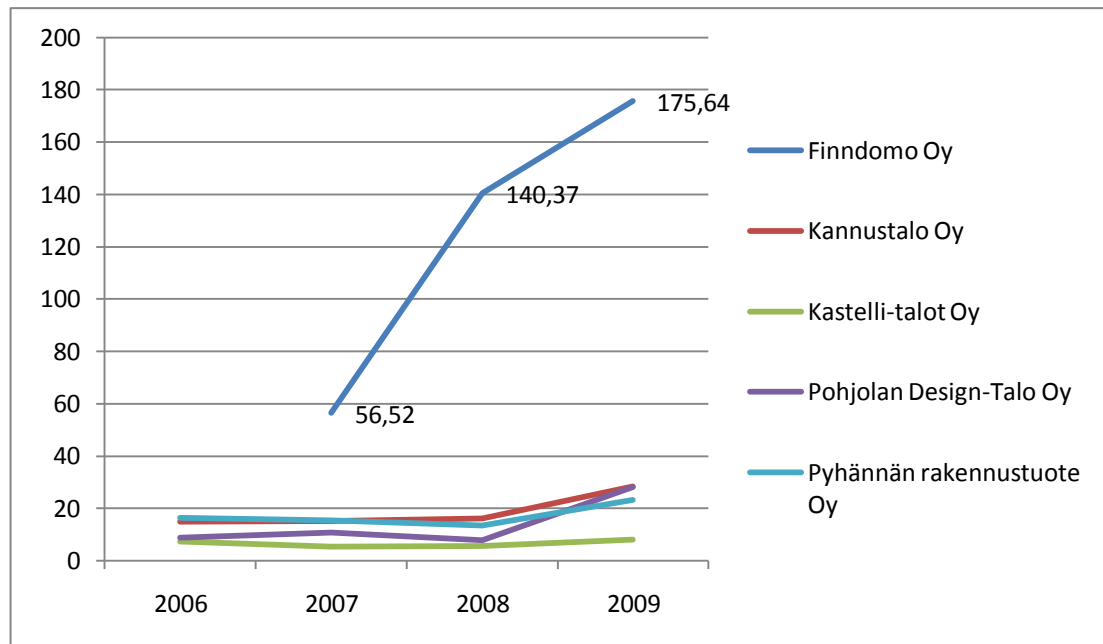

Kuva 24. Omavaraisuusasteet vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)

Keskimäärin omavaraisuusaste talonrakennustoimialalla on kohtuullisen pieni, kun raja-arvona hyvälle omavaraisuusasteelle pidetään 40 prosenttia. Kuitenkin juuri tästä huomaa, miten toimialakohtaisia tunnusluvut ovat. Omavaraisuusasteissa ei eri toimialoillakaan näytä olevan suuria muutoksia, vaan arvot ovat pysyneet kohtuullisen samoissa vuosina 2006-2009.

7.3.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

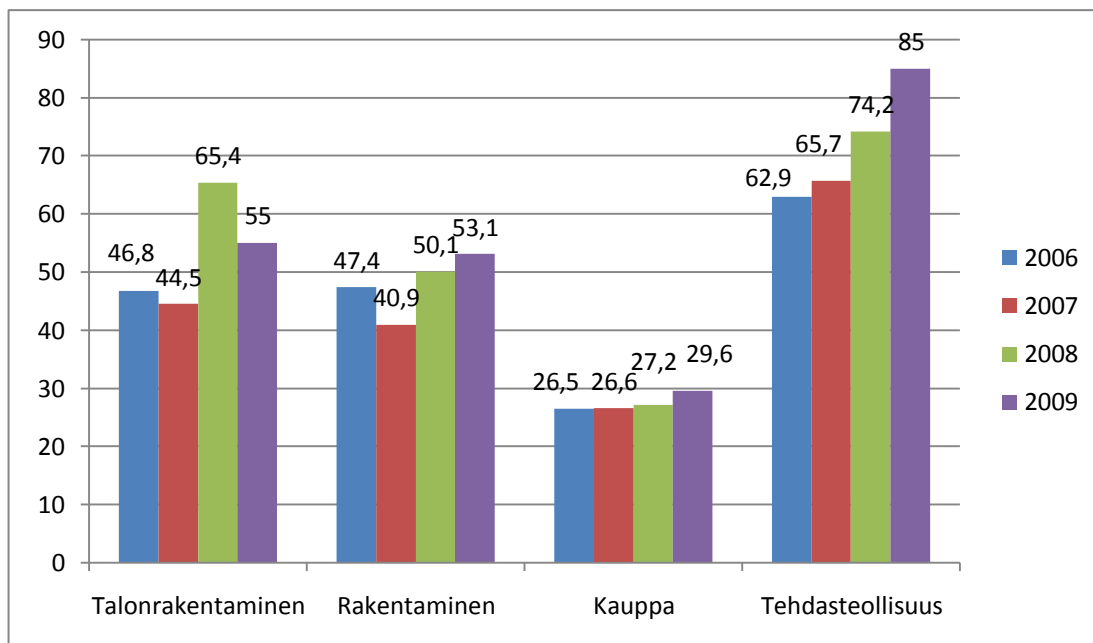
Kaikkien muiden tarkasteltavien yritysten pois lukien Finndomo Oy suhteellisen velkaantuneisuuden muutokset ovat olleet samansuuntaisia, kuten seuraavasta kuviosta (Kuva 25) voidaan havaita. Kaikilla neljällä yrityksellä vakavaraisuutta voidaan pitää hyvänä suhteellisen velkaantuneisuus-luvun perusteella. Kaikilla neljällä suhteellinen velkaantuneisuus on hieman lähtenyt kasvuun vuonna 2009 ja noussut yli 20 prosentin muilla paitsi Kastelli-taloilla, mutta ovat silti edelleen hyvällä tasolla.

Kuva 25. Tarkasteltavien yritysten suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2006–2009. (Tilastokeskus)

Finndomo Oy:n suhteellinen velkaantuneisuus taas on aivan omaa luokkaansa muihin tarkasteltaviin yrityksiin nähden. Vuoden 2006 suhteellinen velkaantuneisuus on Finndomolla ollut yli 3000, johtuen hyvin pienestä liikevaihdosta verrattuna vierasmaaseen pääomaan. Tämän vuoksi vuoden 2006 arvo on jätetty pois kuviosta (Kuva 25), jotta muiden yritysten arvot olisi selkeämmin havaittavissa. Finndomon vakavaraisuutta voidaan pitää tyydyttävänä suhteellisen velkaantuneisuuden perusteella vuonna 2007, jolloin suhteellinen velkaantuneisuus oli 56,52 %, mutta vuoden 2007 jälkeen suhteellinen velkaantuneisuus on erittäin huonolla tasolla ollen vuonna 2009 jo 175,64 %.

Kun kohdeyrityksiä vertaa talonrakennustoimialaan, voidaan huomata, että Kannustalon, Pohjolan Design-Talon, Pyhännän rakennustuotteen ja Kastelli-talon suhteellinen velkaantuneisuus on erittäin hyvällä tasolla, eikä yrityksillä ole havaittavissa toimialan kaltaista nousua vuonna 2008. Seuraavasta kuviosta (Kuva 26) nähdään suhteellisen velkaantuneisuuden arvot eri toimialoilla vuosina 2006–2009.

Kuva 26. Suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2006–2009 talonrakentamisen, rakentamisen, kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. (Tilastokeskus)

Talonrakennustoimialalla vakavaraisuus on heikentynyt vuonna 2008 reilusti suhteellisen velkaantuneisuuden perusteella, jonka pääsyyinä voidaan todennäköisesti pitää talouskriisiä. Rakennusalalla yleisesti muutokset ovat olleet pienempiä mitä talonrakennustoimialalla ja kaupan alalla muutokset lähes olemattomia. Tehdasteollisuus vaikuttaa suhteellisen velkaantuneisuuden perusteella jälleen huonoimmalta toimialalta, sillä sen suhteellinen velkaantuneisuus on kasvanut jokaisena tarkasteltavana vuotena, niin että vuonna 2009 suhteellinen velkaantuneisuus on ollut jo 85 prosenttia.

8 TULOSTEN ANALYSOINTI

8.1 Finndomo Oy

Finndomon kannattavuutta voidaan käytettyjen tunnuslukujen perusteella pitää heikkona. Finndomolla vuosi 2006 on ollut heikko, jonka jälkeen vuosi 2007 on ollut parempi ja joillain mittareilla mitattuna jopa tyydyttävä. Talouskriisi kuitenkin heikensi

taas kannattavuutta vuosina 2008 ja vielä vuonna 2009 jopa entisestään. Suurimpana syynä Finndomon huonoon kannattavuuteen voidaan pitää huonoa tulosta. Finndomon tulokset vuosina 2006 ja 2007 olivat heikkoja suhteessa pääoman määrään ja vuodet 2008 ja 2009 todella heikkoja. Vuonna 2008 yhtiö teki tappiota yli 2 miljoonaa euroa ja vuonna 2009 tappiota kertyi huimat 20 miljoonaa euroa. Finndomon kannattavuus on talonrakennustoimialaankin verrattuna erittäin heikko.

Finndomon maksuvalmiutta voidaan tunnuslukujen perusteella pitää kannattavuuden tavoin heikkona. Suurimmat syyt huonoon maksuvalmiuteen ovat pienet rahavarat suhteessa vieraaseen pääomaan sekä heikko liikevaihto suhteessa velkoihin. Koska Finndomon maksuvalmius oli jo ennen talouskriisiä huono, talouskriisi vain pahensi tilannetta, mikä voidaan huomata velkojen kasvussa. Velat ovat yli kaksinkertaistuneet vuodesta 2007 vuoteen 2009.

Yleensä kannattavuus ja maksuvalmius luovat perustan myös vakavaraisuudelle. Finndomon kohdalla kuitenkin käytettyjen tunnuslukujen perusteella vuosina 2006 ja 2007 vakavaraisuus oli yllättäen parempi mitä kannattavuuden ja maksuvalmiuden perusteella saattoi odottaa. Tämä näkyy myös siinä, että Finndomon vakavaraisuus on vuosina 2006 ja 2007 ollut keskimäärin parempi mitä talonrakennustoimialalla. Vuosina 2008 ja 2009 Finndomon vakavaraisuus on kuitenkin ollut reilusti huonompi mitä talonrakennustoimialalla keskimäärin. Vuoden 2006 tulokset ovat kylläkin aika ristiriitaisia, sillä omavaraisuusasteen perusteella vakavaraisuus näyttää hyvältä, kun taas suhteellisen velkaantuneisuuden perusteella erittäin huonolta. Suhteellisen velkaantuneisuuden erittäin huono arvo johtuu liikevaihdon pienuudesta. Vuosi 2007 on Finndomon vakavaraisuuden osalta ollut kohtuullisen hyvä. Vuoden 2007 jälkeen on alkanut syvä lasku, jonka seurauksena vakavaraisuus on tippunut vuosina 2008 ja 2009. Vuonna 2009 vakavaraisuus onkin ollut jo erittäin heikko. Syynä vakavaraisuuden heikkenemiseen vuosina 2008 ja 2009 on todennäköisesti ollut talouskriisi. Talouskriisin seurauksena Finndomon velkamäärä on kasvanut ja liikevaihto jäänyt negatiiviseksi.

8.2 Kannustalo Oy

Kannustalon kannattavuus on heikentynyt tasaisesti vuodesta 2006 vuoteen 2009. Kannattavuus on kuitenkin pysynyt hyvänä vuosina 2006–2008 ja laskenut tyydyttävälle tasolle vasta vuonna 2009. Kannattavuuden heikkeneminen johtuu tuloksen pienenemisestä ja velkojen kasvusta. Talouskriisin vaikutukset alkoivat vasta vuonna 2008, joten Kannustalon kannattavuuden heikkenemisen taustalla on todennäköisesti muitakin syitä. Kuitenkin kannattavuus on Kannustalolla ollut parempi mitä talonrakennustoimialalla.

Kannustalon maksuvalmius taas on jokaisena tarkasteltava vuonna huipputasolla ja jopa noussut vuodesta 2006 vuoteen 2008. Vuonna 2009 maksuvalmius on hieman heikentynyt edellisestä vuodesta, mutta pysynyt kuitenkin erinomaisella tasolla. Vuoden 2009 maksuvalmiuden heikentymisen syynä on liikevaihdon raju lasku. Liikevaihto on vuosina 2006–2008 pysynyt suhteellisen tasaisena, mutta yllättäen laskenut yli 7 miljoonalla eurolla vuonna 2009 verrattuna vuoden 2008 liikevaihtoon. Kannustalon hyvää maksuvalmiutta on edistänyt rahavarojen suhteessa suurempi kasvu kuin velkojen.

Kannustalon vakavaraisuus näyttää käytettyjen tunnuslukujen valossa erinomaiselta kaikkina tarkasteltavina vuosina. Myös toimialaan verrattuna Kannustalon vakavaraisuus näyttää erittäin hyvältä. Kannustalo on ilmeisesti pyrkinyt taistelemaan talouskriisiä vastaan jättämällä tilikauden tuloksen aina omaan pääomaan eikä ole jakanut osinkoja tarkasteltavina vuosina, vaikka kertyneitä voittovarojakin on reilusti. Tämä onkin ollut ilmeisen hyvä päätös, sillä kokonaisuudessaan Kannustalo on selvinnyt talouskriisistä hyvin tunnuslukujen perusteella, vaikka tulos on ollut laskusuunnassa vuodesta 2006 vuoteen 2009.

8.3 Kastelli-talot Oy

Kastelli-talon kannattavuus on ollut hyvä kaikkina tarkasteltavina vuosina tunnuslukujen perusteella ja myös hieman parempi mitä talonrakennustoimialalla yleisesti. Kannattavuus on ollut erinomainen vuonna 2006, jonka jälkeen se on lähtenyt las-

kuun. Kannattavuus on laskenut tunnuslukujen perusteella vuoteen 2008 saakka, jonka jälkeen se on vuonna 2009 jälleen parantunut, joskaan ei samalle tasolle kuin vuonna 2006. Kannattavuuden heikkenemisen syyt ovat samat kuin Kannustaloilla, eli tulos on pienentynyt ja velat kasvaneet vuosina 2007 ja 2008. Vuoden 2009 tulos on heikompi mitä vuonna 2008, mutta silti kannattavuus on parempi, koska velkojen määrää on saatu pienennettyä.

Maksuvalmius Kastelli-taloilla on tyydyttävä. Quick ja current ration arvot eivät vaihteile ihan samankaltaisesti tarkasteltavissa vuosissa, mutta havaittavissa kuitenkin on, että vuosi 2006 oli maksuvalmiuden kannalta paras tarkasteltavissa vuosissa. Quick ration pohjalta vuosi 2006 näyttää jopa todella hyvältä, mutta current ration perusteella ainoastaan tyydyttävältä. Vuoden 2006 jälkeen maksuvalmius on kuitenkin heikentynyt vuoteen 2008 saakka. Kastelli-talon rahavarat ovat pienentyneet todennäköisesti talouskriisin vuoksi ja tämä heijastanut suoraan maksuvalmiuteen. Vuosi 2009 on maksuvalmiuden kannalta ollut jo hieman parempi vuoteen 2008 verrattuna.

Kastelli-talojen vakavaraisuus on tunnuslukujen perusteella tarkasteltavista yrityksistä paras kaikkina tarkasteltavina vuosina ja myös selvästi parempi mitä talonrakennustoimialalla keskimäärin. Kastelli-talojen velkamäärä on pysynyt kohtuullisena talouskriisistä huolimatta. Yrityksen velkamäärä on kasvanut ainoastaan vuonna 2008, jolloin talouskriisi alkoi. Kastelli-talot on kuitenkin onnistunut tekemään positiivisen tuloksen joka vuosi. Kastelli-talot näyttääkin selvinneen talouskriisistä hyvin ja kaikenlisäksi hyvin nopeasti, sillä vuonna 2009 yritys on onnistunut jo parantamaan tulosta ja tämän lisäksi vähentämään vuonna 2008 otettuja velkoja.

8.4 Pohjolan Design-Talo Oy

Pohjolan Design-Talon kannattavuus on tunnuslukujen perusteella tarkasteltavien yritysten paras. Design-Talon kannattavuus on verrattuna talonrakennustoimialaan erittäin hyvä. Kannattavuuden tarkastelussa Design-Talon kokonaispääoman tuotto on laskenut rajusti vuodesta 2007 vuoteen 2009, mutta on silti erinomaisella tasolla.

Pohjolan Design-Talon maksuvalmius on heikentynyt tasaisesti tarkasteltavien vuosien aikana. Tämä johtuu rahavarojen laskemisesta. Maksuvalmiutta voidaan tunnuslukujen perusteella pitää vuosina 2006 ja 2007 vielä kohtuullisen hyvänä, mutta vuosina 2008 ja 2009 enää tyydyttävänä.

Pohjolan Design-talon vakavaraisuutta voidaan pitää hyvänä vuosina 2006–2008, vaikkakin heikentyneenä. Suhteellisen velkaantuneisuuden perusteella vakavaraisuus näyttää erinomaiselta kaikkina tarkasteltavina vuosina, vaikka vuonna 2009 pientä laskua on havaittavissa. Suhteellinen velkaantuneisuus on myös huomattavasti parempi mitä talonrakennustoimialalla keskimäärin. Omavaraisuusasteen perusteella vuosia 2006–2008 voidaan pitää hyvinä, mutta vuosi 2009 näyttää erittäin heikolta. Saman huomion saa myös, kun vertaa omavaraisuusastetta talonrakennustoimialaan. 2009 vuoden heikko omavaraisuusaste johtuu siitä, että oman pääoman määrä on niin pieni, johtuen yrityksen heikosta tuloksesta ja edellisen tilikausien tuloksien vähyydestä, koska yhtiö on jakanut osinkoja reilusti.

Pohjolan Design-talon tunnuslukujen perusteella näyttää, että yritys ei olisi talouskriisistä juurikaan kärsinyt, mutta tilinpäätökset kertovat aivan toista. Tilikauden tulos on tippunut vuodesta 2006 alkaen, niin että tulos vuonna 2009 on ollut enää vain kymmenyksen siitä mitä se oli vuonna 2006. Pohjolan Design-talo on kuitenkin pystynyt pitämään velkansa suhteellisen samalla tasolla kuluttamalla rahavaroja.

8.5 Pyhännän Rakennustuote Oy

Pyhännän rakennustuotteen kannattavuus on tarkasteltavista yrityksistä Finndomon jälkeen ehdottomasti huonoin. Kannattavuus näyttää huonolta myös verrattuna talonrakennustoimialaan. Kannattavuus on ollut heikko vuonna 2006, johtuen yrityksen tappiollisesta tuloksesta. Vuonna 2007 Pyhännän Rakennustuote on tehnyt tarkasteltavista vuosista parhaimman tuloksen, mikä näkyy myös kannattavuuden nousuna. Kannattavuutta ei kuitenkaan voi pitää hyvänä edes vuonna 2007. Vuonna 2008 ja 2009 kannattavuus on laskenut jälleen tarkasteltavien tunnuslukujen perusteella todella huonoksi.

Pyhännän rakennustuotteen maksuvalmius näyttää käytettyjen tunnuslukujen perusteella erittäin huonolta jokaisena tarkasteltavana vuotena. Huonon maksuvalmiuden syynä voidaan yksinkertaisesti pitää pieniä rahavaroja suhteessa velan määrään.

Kannattavuuden ja maksuvalmiuden perusteella voisi ajatella, että myös vakavaraisuus olisi heikko. Kuitenkin vakavaraisuus näyttää Pyhännän rakennustuotteella olevan erinomaisen hyvä kaikkina vuosina. Toimialaankin nähden Pyhännän rakennustuotteen vakavaraisuus on erittäin hyvä. Syynä hyvään vakavaraisuuteen on oman pääoman suuri määrä suhteessa vieraaseen pääomaan.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää miten talouskriisi vaikutti viiden markkinaosuuksiltaan suurimman talopakettivalmistajan kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää mitkä vaikutukset olivat talonrakennustoimialalla ja rakennusalalla yleisesti verrattuna kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoihin.

Tilinpäätösanalyysin perusteella talouskriisi on vaikuttanut tarkasteltavien yritysten kannattavuuteen, maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen. Kannattavuus on heikentynyt kaikilla yrityksillä vuodesta 2006 vuoteen 2009. Ainoastaan Kastelli-talot näyttää kannattavuuden perusteella selvinneen talouskriisistä nopeasti, sillä sen kannattavuus on parantunut jo vuonna 2009. Talonrakennustoimialaan verrattuna paremmin on mennyt Kannustalolla, Kastelli-taloilla ja Pohjolan Design-Talolla ja huonommin Finndomolla ja Pyhännän rakennustuotteella. Talonrakennustoimialalla ja rakennusalalla yleisesti on kannattavuus ollut parempi mitä kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla. Kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoilla myös kannattavuuden heikkeneminen on ollut suurempaa.

Maksuvalmiutta tarkastelin ainoastaan tarkasteltavista yrityksistä, sillä käyttökelpoisia toimialalukuja ei ollut saatavilla. Maksuvalmiuden tarkastelussa tuli esiin hyvin vaihtelevia tuloksia. Finndomon ja Pyhännän rakennustuotteen maksuvalmius oli

kaikkina tarkasteltavina vuosina hyvin heikko. Tulokset olivat niin heikkoja, ettei niissä edes huomannut taluskriisin vaikutusta. Pohjolan Design-Talon ja Kastelli-talojen maksuvalmius on heikentynyt taluskriisin seurauksena, mutta tulosten perusteella Kastelli-talot on selvinnyt taluskriisistä helposti maksuvalmiuden perusteella, sillä maksuvalmius on parantunut jo vuonna 2009. Kannustalon maksuvalmius oli yllättäen parantunut vuodesta 2006 vuoteen 2008 ja vasta vuonna 2009 hieman heikentynyt.

Vakavaraisuuteen taluskriisi vaikutti tilinpäätösanalyysin perusteella vähiten. Vaikka pieniä muutoksia oli havaittavissa, pysyi kaikilla Finndomia lukuun ottamatta vakavaraisuus hyvänä vuosina 2006–2009. Findomollakin vakavaraisuus oli hyvä vuosina 2006 ja 2007, mutta vuoden 2007 jälkeen heikko. Talonrakennustoimialaan ja rakennusalaan verrattuna tarkasteltavien yritysten vakavaraisuudet olivat parempia paitsi Finndomon vuosien 2008 ja 2009 huonot vakavaraisuudet. Talonrakennustoimialalla ja rakennusosalalla muutokset vakavaraisuudessa olivat kohtuullisen pieniä, ainoastaan vuoden 2008 luvuissa näkyy notkahdus johtuen taluskriisistä. Kaupan alalla vakavaraisuus on sen sijaan pysynyt tasaisena kaikkina vuosina ja on myös ollut parempi kuin rakennusosalalla. Tehdasteollisuuden toimialalla vakavaraisuus on ollut heikompi mitä rakennusosalalla ja taluskriisin vaikutus selkeämmin havaittavissa.

Tutkimukselle asetettujen tavoitteiden voidaan sanoa täyttyneen hyvin, sillä selville saatiin miten taluskriisi vaikutti viiteen markkinaosuuksiltaan suurimpaan talopakettivalmistajaan. Tutkimuksen heikkoutena voidaan pitää maksuvalmiuden toimialavertailulukujen puuttumista. Tulosten luotettavuutta voidaan pitää kohtuullisen hyvänä ja sen vuoksi olisi helppoa laatia myöhemmin samanlainen tutkimus. Tutkimusta voi hyvin hyödyntää myös muiden yritysten tilinpäätösanalyysien laatimisessa.

Lopuksi voidaan yhteenvetona todeta, että taluskriisi on heikentänyt tarkasteltavien yritysten kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta. Kuitenkin yllätti se, että vaikka talonrakennusala ja rakennusala yleisesti pidetään hyvin suhdanneherkkänä toimialana, niin rakennusala enemmän on taluskriisi heikentänyt varsinkin kannattavuudessa kaupan ja tehdasteollisuuden toimialoja.

LÄHTEET

- Committee for Corporate Analysis, 2000. A Guide to the Analysis of Financial Statements of Finnish Companies. Tampere: Tammer-Paino Oy
- Designtalon www-sivut. Viitattu 15.3.2011. www.designtalo.fi
- Finndomon www-sivut. Viitattu 14.3.2011. www.finndomo.fi
- Hautala, H., 2003. Suomen talouselämän rakenne ja kehitys. Vantaa: Werner Söderström Osakeyhtiö
- Hetemäki, M., 2010. Nykyisen talouskriisin erityspiirteet ja talouspolitiikan mahdollisuudet. Viitattu 20.3.2011. <http://www.tem.fi/files/26236/hetemaki.pdf>
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P., 2007. Tutki ja kirjoita. 13. uud. p. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy
- Jukka-talojen www-sivut. Viitattu 15.3.2011. www.jukkatalo.fi
- Kallunki, J-P., Kytönen, E. 2002. Uusi tilinpäätösanalyysi. 3. uud. p. 1. lisäpainos. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy
- Kannustalon www-sivut. Viitattu 14.3.2011. www.kannustalo.fi
- Kastellitalojen www-sivut. Viitattu 15.3.2011. www.kastelli.fi
- KHT-yhdistys, 2007. Rahoituslaskelma. 4. uud. p. Helsinki: Edita Prima Oy
- Kiander, J. Kansainvälinen finanssikriisi ja Suomi. Viitattu 19.3.2011. http://pirkanmaa.xetnet.com/fileadmin/pirkanmaa/pdf/Aluekehitys/JKiander_PT_Finanssikriisi_2008.pdf
- Kinnunen, J., Leppiniemi, J., Puttonen, V., Virtanen, K., 2002. Tietoa yrityksen taloudesta. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy
- Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339. Viitattu 16.3.2011. www.finlex.fi
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Viitattu 16.3.2011. www.finlex.fi
- Krugman, P., 2009. The return of depress on economics and the crisis of 2008. New York: W.W. Norton & Company, Inc.
- Laitinen, E. 1994. Tilinpäätöstä arvioimaan. Vaasa: Vaasan yritysinformaatio Oy
- Leppiniemi, J., Kykkänen, T. 2009. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 6. uud. p. Juva: WS Bookwell Oy
- Leppiniemi, J., Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. Juva: WS Bookwell Oy

- Niskanen, J., Niskanen M., 2004. Tilinpäätösanalyysi. 2. tark. p. Helsinki: Edita Prima Oy
- Pekkarinen, J., Sutela, P., 2004. Avain kansantaloustieteeseen. Juva: WS Bookwell Oy
- Rekola-Nieminen, L., Salmi, I. 2004. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. Helsinki: Edita Prima Oy
- Rice, A., 2003. Accounts Demystified. 4. edition. Glasgow: Bell & Bain Ltd.
- Salmi, I. 2004. Mitä tilinpäätös kertoo? 2. uud. p. Edita Publishing Oy
- Talouskaaos eteni kriisistä kriisiin. Taloussanomat. Viitattu 22.4.2011
<http://www.taloussanomat.fi/kansantalous/2009/09/13/talouskaaos-eteni-kriisista-kriisiin/200919908/12>
- Taluskriisi saavutti myös syrjäisen Suomen. 2008. YLE 29.12.2008. Viitattu 19.3.2011
http://yle.fi/uutiset/uutisvuosi_2008/2008/12/taluskriisi_saavutti_myos_syrjaisen_suomen_451571.html
- Tikkanen, E., Vartia, P., 1997. Taloudellista pääomaa – johdatus kansantalouteen. Vantaa: Taloustieto Oy
- Tilastokeskuksen www-sivut. Viitattu 5.4.2011. www.stat.fi
- Valintaopas omakotirakentajalle 2010–2011. Viitattu 21.3.2011
<http://www.suomirakentaa.fi/valintaoppaat/valintaopas-omakotirakentajalle-2010-2011>
- Valtioneuvoston kanslia. 2011. Finanssikriisin reaalityaloudelliset vaikutukset Suomessa: alustava kokonaisarvio. viitattu 23.4.2011
<http://www.vnk.fi/julkaisukansio/2011/r07-finanssikriisin-reaalityaloudelliset-vaikutukset-suomessa/pdf/fi.pdf>
- Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Helsinki: Yrityskirjat Oy
- Yritystutkimusneuvottelukunnan www-sivut. Viitattu 7.5.2011. www.ytn.fi
- Yritystutkimusneuvottelukunta, 2005. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. Tampere: Tammer-Paino Oy

FINNDOMO OY

OIKAISTU TULOSLASKELMA

	2009	2008	2007	2006
LIKEVAIHTO	41 822 629,51	39 727 188,05	55 834 340,55	1 085 583,44
Liiketoiminnan muut tuotot	148 150,72	1 078 781,08	637 046,39	42 272,02
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	41 970 780,23	40 805 969,13	56 471 386,94	1 127 855,46
	-17 540	-17 118	-25 104	
Aine- ja tarvikekäyttö	244,24	347,55	889,03	0,00
Ulkopuoliset palvelut	-5 850 571,75	-3 532 526,31	-4 534 899,95	0,00
Henkilöstökulut	-9 527 403,23	-8 376 314,72	-8 129 144,15	-608 953,14
Laskennallinen palkkorjaus	0,00	0,00	0,00	0,00
	-11 487		-11 393	
Liiketoiminnan muut kulut	574,57	-8 782 361,50	451,55	-785 468,05
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-796 092,70	-212 388,84	-737 971,74	0,00
KÄYTTÖKATE	-3 231 106,26	2 784 030,21	6 571 030,52	-266 565,73
	-11 635			
Suunnitelman mukaiset poistot	826,98	-4 345 189,17	-4 490 645,59	-3 064 902,02
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
	-14 866			
LIKETULOS	933,24	-1 561 158,96	2 080 384,93	-3 331 467,75
Tuoto osuuksista ja muista sijoituksista	1 014 978,08	993 352,52	2 489 498,15	0,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	80 060,58	217 917,77	65 414,31	2 119 174,31
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-4 299 788,11	-2 031 936,86	-1 367 318,31	0,00
Kurssierot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja rahoitusarvopaperien arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Välittömät verot	0,00	0,00	-309 968,89	-782,45
	-18 071			
NETTOTULOS	682,69	-2 381 825,53	2 958 010,19	-1 213 075,89
Satunnaiset tuotot		52 060,81	0,00	1 340 000,00
Satunnaiset kulut	-2 052 331,23	0,00	-2 472 100,00	0,00
	-20 124			
KOKONAISTULOS	013,92	-2 329 764,72	485 910,19	126 924,11
Poistoeron lisäys/vähennys	-536 144,50	-824 001,97	0,00	0,00
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	629 048,94	824 001,97	0,00	0,00
Laskennallinen palkkorjaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut tuloksen oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-20 031 109,48	-2 329 764,72	485 910,19	126 924,11

LIITE 2

FINNDOMO OY

OIKAISTU TASE VASTAAVAA

VASTAAVAA	2009	2008	2007	2006
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikearvo	17 971 240,17	27 675 229,23	24 323 172,44	27 363 569,00
Muut aineettomat hyödykkeet	737 558,97	562 262,62	489 449,79	548 170,54
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	18 708 799,14	28 237 491,85	24 812 622,23	27 911 739,54
Maa- ja vesialueet	449 916,18	449 916,18	439 536,18	439 536,18
Rakennukset ja rakennelmat	7 799 147,99	8 077 816,21	8 300 828,82	8 266 382,05
Koneet ja kalusto	4 164 257,03	4 938 432,62	1 283 113,73	1 115 001,21
Muut aineelliset hyödykkeet	214 728,99	608 430,60	369 603,56	344 231,47
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	12 628 050,19	14 074 595,61	10 393 082,29	10 165 150,91
Sisäiset osakkeet ja osuudet	21 694 103,69	18 293 921,65	12 004 324,03	12 002 274,85
Muut osakkeet ja osuudet	21 244,69	21 244,69	21 244,69	33 244,69
Sisäiset saamiset	682 526,91	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset ja sijoitukset	42 836,66	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	22 440 711,95	18 315 166,34	12 025 568,72	12 035 519,54
leasingvastuukanta	924 935,83	1 343 320,03	813 497,75	574 703,57
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Aineet ja tarvikkeet	1 517 083,88	2 001 731,78	1 660 184,76	2 139 490,19
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00	0,00	0,00
Valmiit tuotteet	2 672 290,89	3 031 633,75	1 158 894,78	1 896 866,52
Muu vaihto-omaisuus	845 254,59	1 282 004,43	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	5 034 629,36	6 315 369,96	2 819 079,54	4 036 356,71
Myyntisaamiset	3 532 209,46	3 367 156,97	957 881,77	1 026 156,47
Sisäiset myyntisaamiset	1 687 310,93	964 731,40	430 673,51	1 387 409,70
Muut sisäiset saamiset	15 331 711,86	9 385 089,81	7 988 656,93	4 666 146,05
Muut saamiset	2 531 277,03	1 169 990,23	1 569 716,20	845 253,24
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	23 082 509,28	14 886 968,41	10 946 928,41	7 924 965,46
Rahat ja rahoitusarvopaperit	125 528,52	1 099 907,08	6 253,33	0,00
Vastaavaa yhteensä	82 945 164,27	84 272 819,28	61 817 032,27	62 648 435,73

FINNDOMO OY
OIKAISTU TASE VASTATTAVAA

	2009	2008	2007	2006
OMA PÄÄOMA				
Osake- tai muu peruspääoma	2 639 219,40	2 639 219,40	2 639 219,40	2 553 926,20
Ylikurssi- ja arvonorotusraho	22 985 335,80	22 985 335,80	22 985 335,80	22 985 335,80
Käyvän arvon rahasto	0,00	0,00		0,00
Muut rahastot	1 364 691,20	1 364 691,20	1 364 691,20	0,00
Kertyneet voittovar	-1 727 774,79	601 989,93	344 068,39	413 564,49
Tilikauden tulos	-20 031 109,49	-2 329 764,72	485 910,18	126 924,11
Pääomalainat		0,00	0,00	0,00
Taseen oma pääoma yhteensä	5 230 362,12	25 261 471,61	27 819 224,97	26 079 750,60
Poistoero	1 006 508,39	609 761,46	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	465 496,22	1 075 257,67	0,00
Poistoero ja varaukset yhteensä	1 006 508,39	1 075 257,68	1 075 257,67	0,00
Oman pääoman oikaisut				
Oikaistu oma pääoma yhteensä	6 236 870,51	26 336 729,29	28 894 482,64	26 079 750,60
VIERAS PÄÄOMA				
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoituslaitoksilta	10 211 310,61	17 827 358,13	17 000 413,33	22 500 245,33
Eläkelainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	3 573,04	20 571,50	40 961,92	93 557,89
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	10 214 883,65	17 847 929,63	17 041 375,25	22 593 803,22
Laskennallinen verovelka	353 638,08	377 793,23	377 793,24	0,00
Pakolliset varaukset	361 151,35	860 157,16	219 722,72	239 167,82
Leasingvastuukanta	924 935,83	1 343 320,03	813 497,75	574 703,57
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	64 853 684,85	37 506 889,94	14 470 160,67	13 489 313,06
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	76 708 293,76	57 936 089,99	32 922 549,63	36 896 987,67
Vastattavaa yhteensä	82 945 164,27	84 272 819,28	61 817 032,27	62 976 738,27

LIITE 3

KANNUSTALO OY

OIKAISTU TULOSLASKELMA

	2009	2008	2007	2006
LIIKEVAIHTO	24 084 383,91	31 154 964,39	34 246 657,24	30 895 990,99
Liiketoiminnan muut tuotot	2 568,75	11 010,46	4 264,12	3 275,97
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	24 086 952,66	31 165 974,85	34 250 921,36	30 899 266,96
Aine- ja tarvikekäyttö	-12 314	-16 802	-19 334	-15 753
	157,41	905,45	872,58	525,67
Ulkopuoliset palvelut	-3 677 337,85	-4 934 904,35	-5 178 915,73	-4 732 843,52
Henkilöstökulut	-3 550 152,31	-3 996 780,36	-4 001 593,21	-4 304 684,22
Laskennallinen palkkakorjaus				
Liiketoiminnan muut kulut	-2 282 079,81	-2 435 561,45	-2 548 538,03	-1 852 706,31
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-47 361,72	-205 744,15	508 841,55	137 452,30
KÄYTTÖKATE	2 215 863,56	2 790 079,09	3 695 843,36	4 392 959,54
Suunnitelman mukaiset poistot	-275 642,97	-259 072,07	-256 191,88	-277 165,07
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
LIIKETULOS	1 940 220,59	2 531 007,02	3 439 651,48	4 115 794,47
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	272 359,64	556 570,03	305 884,05	235 051,94
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00	-970,12
Kurssierot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja rahoitusarvopaperien arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Välittömät verot	-574 454,56	-808 127,72	-951 539,47	-1 109 943,13
NETTOTULOS	1 638 125,67	2 279 449,33	2 793 996,06	3 239 933,16
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
KOKONAISTULOS	1 638 125,67	2 279 449,33	2 793 996,06	3 239 933,16
Poistoeron lisäys/vähennys	11 240,48	-71 912,28	-72 525,99	-80 944,68
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennallinen palkkakorjaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut tuloksen oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	1 649 366,15	2 207 537,05	2 721 470,07	3 158 988,48

LIITE 4

KANNUSTALO OY

OIKAISTU TASE VASTAAVAA

VASTAAVAA	2009	2008	2007	2006
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet	41 760,21	35 025,22	17 763,99	25 150,09
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	41 760,21	35 025,22	17 763,99	25 150,09
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennukset ja rakennelmat	579 748,24	618 051,97	656 355,70	694 659,43
Koneet ja kalusto	617 625,46	788 669,36	906 179,38	965 813,51
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00	0,00	24 350,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1 197 373,70	1 406 721,33	1 562 535,08	1 684 822,94
Sisäiset osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut osakkeet ja osuudet	450 038,98	450 038,98	450 038,98	450 038,98
Sisäiset saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset ja sijoitukset	2 150 000,00	2 250 000,00	2 440 738,26	2 640 000,00
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	2 600 038,98	2 700 038,98	2 890 777,24	3 090 038,98
leasingvastuukanta			82 545,82	101 370,01
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Aineet ja tarvikkeet	1 394 181,50	1 154 352,96	1 668 241,49	1 439 625,56
Keskeneräiset tuotteet	281 669,67	329 031,39	954 775,54	445 933,99
Valmiit tuotteet	420 000,00	420 000,00	0,00	0,00
Muu vaihto-omaisuus	2 290 109,22	1 901 660,01	3 073 388,25	2 056 952,02
Vaihto-omaisuus yhteensä	4 385 960,39	3 805 044,36	5 696 405,28	3 942 511,57
Myyntisaamiset	912 633,12	698 403,11	1 377 009,59	1 068 560,75
Sisäiset myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sisäiset saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	700 900,46	909 771,54	764 796,84	621 080,62
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 613 533,58	1 608 174,65	2 141 806,43	1 689 641,37
Rahat ja rahoitusarvopaperit	14 393 863,02	11 973 057,39	8 308 816,11	6 874 260,49
Vastaavaa yhteensä	24 232 529,88	21 528 061,93	20 700 649,95	17 407 795,45

KANNUSTALO OY**OIKAISTU TASE VASTATTAVAA**

	2009	2008	2007	2006
OMA PÄÄOMA				
Osake- tai muu peruspääoma	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00
Ylikurssi- ja arvonkorotusrahasto		0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon rahasto		0,00	0,00	0,00
Muut rahastot		0,00	0,00	0,00
Kertyneet voittovarot	14 777 449,79	13 694 912,74	11 723 442,67	9 014 454,19
Tilikauden tulos	1 649 366,15	2 207 537,05	2 721 470,07	3 158 988,48
Pääomalainat		0,00	0,00	0,00
Taseen oma pääoma yhteensä	16 486 815,94	15 962 449,79	14 504 912,74	12 233 442,67
Poistoero	220 985,52	229 303,47	176 088,39	122 419,15
Vapaaehtoiset varaukset			0,00	0,00
Poistoero ja varaukset yhteensä	220 985,52	229 303,47	176 088,39	122 419,15
Oman pääoman oikaisut				
Oikaistu oma pääoma yhteensä	16 707 801,46	16 191 753,26	14 681 001,13	12 355 861,82
VIERAS PÄÄOMA				
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkelainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	2 927 457,67	2 041 847,52	1 406 574,62	1 045 610,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	2 927 457,67	2 041 847,52	1 406 574,62	1 045 610,00
Laskennallinen verovelka	77 643,56	80 566,09	61 868,89	43 012,14
Pakolliset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Leasingvastuukanta	0,00	0,00	82 545,82	101 370,01
Korolliset lyhytaikaiset velat	290 671,11	211 969,38	395 306,94	235 921,91
Saadut ennakot	652 595,71	328 978,02	853 473,50	428 289,89
Ostovelat	1 444 343,80	927 785,93	1 129 767,71	1 333 198,45
Sisäiset ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sisäiset korolliset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sisäiset korottomat velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	2 132 016,57	1 745 161,73	2 090 111,34	1 864 531,23
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	4 519 627,19	3 213 895,06	4 468 659,49	3 861 941,48
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	7 524 728,42	5 336 308,67	6 019 648,82	5 051 933,63
Vastattavaa yhteensä	24 232 529,88	21 528 061,93	20 700 649,95	17 407 795,45

KASTEELLI-TALOT OY

OIKAISTU TULOSLASKELMA

	2009	2008	2007	2006
LIKEVAIHTO	61 848 154,58	72 402 790,63	84 198 144,18	80 596 913,69
Liiketoiminnan muut tuotot	170 728,83	74 083,94	230 505,95	87 240,02
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	62 018 883,41	72 476 874,57	84 428 650,13	80 684 153,71
Aine- ja tarvikekäyttö	-30 296	-44 555	-53 240	-50 567 587,59
	752,15	601,70	781,63	
	-12 340	-14 224	-15 426	
Ulkopuoliset palvelut	000,00	000,00	000,00	-14 834 000,00
Henkilöstökulut	-4 591 950,13	-5 505 787,06	-5 096 115,36	-5 109 381,48
Laskennallinen palkkorjaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-6 854 903,28	-6 118 333,46	-6 209 830,74	-5 916 402,11
Valmistevaraston lisäys/vähennys	-2 649 189,23	1 845 124,85	995 604,89	2 857 341,74
KÄYTTÖKATE	5 286 088,62	3 918 277,20	5 451 527,29	7 114 124,27
Suunnitelman mukaiset poistot	-275 335,16	-260 149,32	-296 588,14	-362 181,86
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
LIIKETULOS	5 010 753,46	3 658 127,88	5 154 939,15	6 751 942,41
Tuoto osuuksista ja muista sijoituksista	0,00	0,00	0,00	26 000,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	263 683,01	617 033,44	386 693,70	189 573,18
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-3 000,00	-3 000,00	-4 000,00	-4 000,00
Kurssierot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja rahoitusarvopaperien arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Välittömät verot	-1 367 197,37	-1 080 678,17	-1 446 171,65	-1 829 750,56
NETTOTULOS	3 904 239,10	3 191 483,15	4 091 461,20	5 133 765,03
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	67 490,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
KOKONAISTULOS	3 904 239,10	3 191 483,15	4 091 461,20	5 201 255,03
Poistoeron lisäys/vähennys	-26 283,78	-53 472,14	2 827,66	-5 409,73
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennallinen palkkorjaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut tuloksen oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	3 877 955,32	3 138 011,01	4 094 288,86	5 195 845,30

LIITE 6

KASTEELLI-TALOT OY

OIKAISTU TASE VASTAAVAA

VASTAAVAA	2009	2008	2007	2006
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liiketarvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet	1 070 119,26	855 829,92	537 147,41	445 306,64
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	1 070 119,26	855 829,92	537 147,41	445 306,64
Maa- ja vesialueet	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennukset ja rakennelmat	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00
Koneet ja kalusto	208 249,90	274 245,82	343 552,85	334 351,62
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	209 249,90	275 245,82	344 552,85	335 351,62
Sisäiset osakkeet ja osuudet	205 371,08	167 523,08	167 523,08	167 523,08
Muut osakkeet ja osuudet	165 000,00	185 560,00	165 240,00	1 000,00
Sisäiset saamiset		0,00	0,00	0,00
Muut saamiset ja sijoitukset	4 394 853,90	3 112 893,58	0,00	0,00
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	4 765 224,98	3 465 976,66	332 763,08	168 523,08
leasingvastuukanta	54 000,00	75 000,00	136 000,00	139 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Keskeneräiset tuotteet	11 001 393,28	13 650 515,99	11 804 730,02	10 809 521,33
Valmiit tuotteet	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu vaihto-omaisuus	3 295 000,00	2 582 000,00	3 265 000,00	2 041 000,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	14 296 393,28	16 232 515,99	15 069 730,02	12 850 521,33
Myyntisaamiset	2 044 000,00	2 297 773,99	3 387 222,58	2 895 627,56
Sisäiset myyntisaamiset	6 000,00	9 000,00	95 000,00	161 000,00
Muut sisäiset saamiset	9 597 064,43	11 996 000,00	6 049 000,00	2 772 000,00
Muut saamiset	270 000,00	195 000,00	725 000,00	783 000,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	11 917 064,43	14 497 773,99	10 256 222,58	6 611 627,56
Rahat ja rahoitusarvopaperit	3 848 488,16	2 810 078,19	6 948 185,02	10 385 209,22
Vastaavaa yhteensä	36 160 540,01	38 212 420,57	33 624 600,96	30 935 539,45

KASTEELLI-TALOT OY**OIKAISTU TASE VASTATTAVAA**

	2009	2008	2007	2006
OMA PÄÄOMA				
Osake- tai muu peruspääoma	42 046,98	42 046,98	42 046,98	42 046,98
Ylikurssi- ja arvonorotusrahasto	74 843,63	74 843,63	74 843,63	74 843,63
Käyvän arvon rahasto	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahastot	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet voittovarot	15 998 982,82	14 360 971,81	11 766 682,95	8 570 837,65
Tilikauden tulos	3 877 955,32	3 138 011,01	4 094 288,86	5 195 845,30
Pääomalainat		0,00	0,00	0,00
Taseen oma pääoma yhteensä	19 993 828,75	17 615 873,43	15 977 862,42	13 883 573,56
Poistoero	104 350,14	84 900,14	45 330,76	47 423,23
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoero ja varaukset yhteensä	104 350,14	84 900,14	45 330,76	47 423,23
Oman pääoman oikaisut				
Oikaistu oma pääoma yhteensä	20 098 178,89	17 700 773,57	16 023 193,18	13 930 996,79
VIERAS PÄÄOMA				
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkelainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennallinen verovelka	36 663,56	29 829,78	15 927,02	16 662,21
Pakolliset varaukset	299 708,00	343 514,00	412 130,00	402 985,00
Leasingvastuukanta	54 000,00	75 000,00	136 000,00	139 000,00
Korolliset lyhytaikaiset velat	94 000,00	426 000,00	287 000,00	439 000,00
Saadut ennakot	11 044 989,56	16 451 303,22	13 073 350,76	11 079 895,45
Ostovelat	2 179 000,00	1 750 000,00	2 681 000,00	3 534 000,00
Sisäiset ostovelat	92 000,00	35 000,00	25 000,00	53 000,00
Muut sisäiset korolliset velat	1 000,00	0,00	0,00	0,00
Muut sisäiset korottomat velat		0,00	0,00	0,00
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	2 261 000,00	1 401 000,00	971 000,00	1 340 000,00
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	15 671 989,56	20 063 303,22	17 037 350,76	16 445 895,45
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	16 062 361,12	20 511 647,00	17 601 407,78	17 004 542,66
Vastattavaa yhteensä	36 160 540,01	38 212 420,57	33 624 600,96	30 935 539,45

POHJOLAN DESIGN-TALO OY

OIKAISTU TULOSLASKELMA

	2009	2008	2007	2006
LIKEVAIHTO	32 040 016,81	47 052 325,10	60 270 179,29	53 751 245,77
Liiketoiminnan muut tuotot	13 282,00	32 840,16	118 655,85	116 894,15
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ	32 053 298,81	47 085 165,26	60 388 835,14	53 868 139,92
Aine- ja tarvikekäyttö	-18 307	-27 814	-35 333	-30 703
	188,55	333,91	810,77	898,98
Ulkopuoliset palvelut	-3 100 733,44	-4 959 953,28	-6 885 669,85	-6 933 895,21
Henkilöstökulut	-2 260 982,22	-2 351 304,52	-2 954 298,73	-3 294 772,63
Laskennallinen palkkakorjaus		0,00	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-1 633 622,78	-1 945 589,46	-2 034 496,79	-1 799 685,40
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-1 161 420,96	-1 426 187,84	162 636,14	2 394 568,41
KÄYTTÖKATE	5 589 350,86	8 587 796,25	13 343 195,14	13 530 456,11
Suunnitelman mukaiset poistot	-130 248,80	-43 318,00	-21 461,33	-30 020,00
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
LIKETULOS	5 459 102,06	8 544 478,25	13 321 733,81	13 500 436,11
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	72 483,40	0,00	911 300,00	0,00
Muut korko- ja rahoitustuotot	201 585,22	454 086,30	550 584,09	345 438,45
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-1 232,45	-5 078,65	-1 820,74	-1 157,82
Kurssierot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja rahoitusarvopaperien arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Välittömät verot	-40 530,29	-1 535 804,93	-2 956 610,58	-3 599 659,18
NETTOTULOS	5 691 407,94	7 457 680,97	11 825 186,58	10 245 057,56
Satunnaiset tuotot	500 000,00	550 000,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	-6 000 000,00	-3 740 000,00	-2 500 000,00	0,00
KOKONAISTULOS	191 407,94	4 267 680,97	9 325 186,58	10 245 057,56
Poistoeron lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennallinen palkkakorjaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut tuloksen oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	191 407,94	4 267 680,97	9 325 186,58	10 245 057,56

POHJOLAN DESIGN-TALO OY

OIKAISTU TASE VASTAAVAA

VASTAAVAA	2009	2008	2007	2006
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikearvo	183 338,00	283 334,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet	23 197,20	20 536,00	5 370,00	0,00
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	206 535,20	303 870,00	5 370,00	0,00
Maa- ja vesialueet	0,00		0,00	0,00
Rakennukset ja rakennelmat	0,00	6 701,44	8 376,44	10 468,44
Koneet ja kalusto	69 514,68	59 533,34	52 396,34	82 217,44
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	69 514,68	66 234,78	60 772,78	92 685,88
Sisäiset osakkeet ja osuudet	3 259 328,00	1 532 128,00	1 532 128,00	8 128,00
Muut osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäiset saamiset	2 105 067,93	820 350,30	2 021 848,10	800 000,00
Muut saamiset ja sijoitukset	0,00	0,00	166 917,16	168 170,49
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	5 364 395,93	2 352 478,30	3 720 893,26	976 298,49
leasingvastuukanta				
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Keskeneräiset tuotteet	9 197 738,38	9 135 225,68	10 201 257,82	11 622 711,04
Valmiit tuotteet	0,00	1 223 933,66	1 584 089,36	0,00
Muu vaihto-omaisuus	410,29	0,00	120 904,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	9 198 148,67	10 359 159,34	11 906 251,18	11 622 711,04
Myyntisaamiset	2 335 752,44	2 216 136,39	2 781 687,16	2 587 510,46
Sisäiset myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sisäiset saamiset	504 417,50	571 665,33	0,00	0,00
Muut saamiset	274 191,25	1 328 331,35	697 517,55	586 922,40
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	3 114 361,19	4 116 133,07	3 479 204,71	3 174 432,86
Rahat ja rahoitusarvopaperit	4 712 817,32	3 965 354,21	13 059 964,15	16 723 552,34
Vastaavaa yhteensä	22 665 772,99	21 163 229,70	32 232 456,08	32 589 680,61

POHJOLAN DESIGN-TALO OY
OIKAISTU TASE VASTATTAVAA

	2009	2008	2007	2006
OMA PÄÄOMA				
Osake- tai muu peruspääoma	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00
Ylikurssi- ja arvonkorotusrahasto	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon rahasto	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahastot	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet voittovarot	18 613,33	932,36	745,78	668,22
Tilikauden tulos	191 407,94	4 267 680,97	9 325 186,58	10 245 057,56
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Taseen oma pääoma yhteensä	220 021,27	4 278 613,33	9 335 932,36	10 255 725,78
Poistoero	0,00	0,00	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoero ja varaukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Oman pääoman oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
Oikaistu oma pääoma yhteensä	220 021,27	4 278 613,33	9 335 932,36	10 255 725,78
VIERAS PÄÄOMA				
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkelainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennallinen verovelka	0,00	0,00	0,00	0,00
Pakolliset varaukset	128 160,00	92 000,00	118 969,00	107 502,00
Leasingvastuukanta	0,00	0,00	0,00	0,00
Korolliset lyhytaikaiset velat	443 338,52	438 049,81	683 663,19	584 084,74
Saadut ennakot	13 425 379,94	13 215 458,07	16 393 359,20	17 563 465,41
Ostovelat	1 070 830,51	895 190,89	2 413 920,24	2 053 849,87
Sisäiset ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sisäiset korolliset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut sisäiset korottomat velat	6 930 303,16	2 041 689,61	2 500 000,00	0,00
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	447 739,59	202 227,99	786 612,09	2 025 032,81
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	22 317 591,72	16 792 616,37	22 777 554,72	22 226 432,83
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	22 445 751,72	16 884 616,37	22 896 523,72	22 333 934,83
Vastattavaa yhteensä	22 665 772,99	21 163 229,70	32 232 456,08	32 589 660,61

PYHÄNNÄN RAKENNUSTUOTE OY OIKAISTU TULOSLASKELMA

	2009	2008	2007	2006
LIKEVAIHTO	30 637 782,65	40 791 959,64	47 839 751,52	54 875 056,71
Liiketoiminnan muut tuotot	162 449,67	169 076,14	187 599,76	161 742,79
LIIKETOIMINNAN TUOTOT				
YHTEENSÄ	30 800 232,32	40 961 035,78	48 027 351,28	55 036 799,50
	-15 504	-21 376	-26 419	-31 869
Aine- ja tarvikekäyttö	643,69	253,12	377,45	076,92
				-10 979
Ulkopuoliset palvelut	-5 843 626,71	-7 792 988,27	-8 581 839,72	971,72
Henkilöstökulut	-5 499 484,56	-6 082 157,61	-7 451 532,75	-7 744 562,31
Laskennallinen palkkakorjaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-3 294 399,63	-3 783 598,26	-4 121 346,60	-4 462 885,51
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-447 236,01	-4 145,07	102 897,57	618 972,02
KÄYTTÖKATE	210 841,72	1 921 893,45	1 556 152,33	599 275,06
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 435 861,93	-1 380 121,46	-1 179 725,79	-955 724,57
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
LIIKETULOS	-1 225 020,21	541 771,99	376 426,54	-356 449,51
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	81 650,91	149 605,74	855 378,49	106 734,44
Muut korko- ja rahoitustuotot	6 074,38	20 787,28	27 060,24	36 508,66
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-20 190,17	-14 044,53	-96 938,66	-57 646,17
Kurssierot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja rahoitusarvopaperien arvonalentumiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Välittömät verot	-3 791,00	-77 186,00	-35 362,32	0,00
NETTOTULOS	-1 161 276,09	620 934,48	1 126 564,29	-270 852,58
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	800 000,00	2 632,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
KOKONAISTULOS	-1 161 276,09	620 934,48	1 926 564,29	-268 220,58
Poistoeron lisäys/vähennys	1 164 229,02	-403 785,35	-1 061 236,98	260 150,02
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennallinen palkkakorjaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon muutokset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut tuloksen oikaisut	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	2 952,93	217 149,13	865 327,31	-8 070,56

PYHÄNNÄN RAKENNUSTUOTE OY OIKAISTU TASE VASTAAVAA

VASTAAVAA	2009	2008	2007	2006
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Kehittämismenot	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikearvo	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut aineettomat hyödykkeet	479 475,56	625 759,65	814 694,91	226 455,71
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	479 475,56	625 759,65	814 694,91	226 455,71
Maa- ja vesialueet	305 918,96	343 127,68	380 336,37	254 314,01
Rakennukset ja rakennelmat	2 293 300,19	2 536 057,58	2 778 814,98	3 466 334,20
Koneet ja kalusto	7 656 557,83	7 119 199,78	7 948 015,67	7 759 300,78
Muut aineelliset hyödykkeet	493 720,04	790 692,94	0,00	802 269,02
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	10 749 497,02	10 789 077,98	11 107 167,02	12 282 218,01
Sisäiset osakkeet ja osuudet	1 061 340,00	0,00	0,00	1 154 598,45
Muut osakkeet ja osuudet	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäiset saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset ja sijoitukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	1 061 340,00	0,00	0,00	1 154 598,45
leasingvastuukanta	29 108,04	0,00	72 846,00	106 028,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Aineet ja tarvikkeet	1 090 603,81	1 454 811,81	1 914 891,81	2 095 655,81
Keskeneräiset tuotteet	66 296,18	399 443,18	353 144,18	253 977,18
Valmiit tuotteet	259 291,37	623 995,37	681 170,37	695 404,37
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	1 416 191,36	2 478 250,36	2 949 206,36	3 045 037,36
Myyntisaamiset	1 681 777,33	1 023 679,19	1 851 054,18	1 953 932,53
Sisäiset myyntisaamiset	43 377,32	0,00	78 317,61	67 484,30
Muut sisäiset saamiset	3 275 750,47	2 570 612,10	2 221 434,27	1 456,00
Muut saamiset	223 607,15	505 587,09	560 018,96	1 607 946,38
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	5 224 512,27	4 099 878,38	4 710 825,02	3 630 819,21
Rahat ja rahoitusarvopaperit	214,76	460,82	297,25	271,83
Vastaavaa yhteensä	18 960 339,01	17 993 427,19	19 655 036,56	20 445 428,57

PYHÄNNÄN RAKENNUSTUOTE OY**OIKAISTU TASE VASTATTAVAA**

	2009	2008	2007	2006
OMA PÄÄOMA				
Osake- tai muu peruspääoma	336 375,85	336 375,85	336 375,85	336 375,85
Ylikurssi- ja arvonorotusrahasto	0,00	0,00	0,00	0,00
Käyvän arvon rahasto	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahastot	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet voittovarot	9 615 208,65	9 398 521,35	8 533 193,04	9 499 430,22
Tilikauden tulos	2 952,93	216 687,30	865 328,31	-8 070,56
Pääomalainat		0,00	0,00	0,00
Taseen oma pääoma yhteensä	9 954 537,43	9 951 584,50	9 734 897,20	9 827 735,51
Poistoero	1 508 334,11	2 369 863,59	2 071 062,43	1 285 745,63
Vapaaehtoiset varaukset			0,00	
Poistoero ja varaukset yhteensä	1 508 334,11	2 369 863,59	2 071 062,43	1 285 745,63
Oman pääoman oikaisut				-249 123,32
Oikaistu oma pääoma yhteensä	11 462 871,54	12 321 448,09	11 805 959,63	10 864 357,82
VIERAS PÄÄOMA				
Pääomalainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkelainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Sisäiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Laskennallinen verovelka	529 955,23	832 654,77	727 670,58	700 871,82
Pakolliset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Leasingvastuukanta	29 108,04	0,00	72 846,00	106 028,00
Korolliset lyhytaikaiset velat	629 952,15	268 734,96	649 661,79	325 995,65
Saadut ennakot	364 792,12	168 928,33	466 093,96	553 058,07
Ostovelat	1 907 691,24	1 284 889,86	2 065 496,46	3 022 970,23
Sisäiset ostovelat	774 290,10	0,00	385 444,76	410 423,86
Muut sisäiset korolliset velat	3 774,91	209 412,33	0,00	986 964,03
Muut sisäiset korottomat velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	3 257 903,68	2 907 358,85	3 481 863,38	3 474 759,26
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	6 938 404,20	4 839 324,33	7 048 560,35	8 774 171,10
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	7 497 467,47	5 671 979,10	7 849 076,93	9 581 070,92
Vastattavaa yhteensä	18 960 339,01	17 993 427,19	19 655 036,56	20 445 428,74

**KOHDEYRITYSTEN
TUNNUSLUVUT**
KANNATTAVUUS

Nettotulosprosentti	2009	2008	2007	2006
Finndomo Oy	-43,06	-5,84	5,24	-107,56
Kannustalo Oy	6,80	7,31	8,16	10,49
Kastelli-talot Oy	6,30	4,40	4,85	6,36
Pohjolan Design-Talo Oy	17,76	15,84	19,58	19,02
Pyhännän Rakennustuote Oy	-3,77	1,52	2,35	-0,49
Kokonaispääoman tuottoprosentti	2009	2008	2007	2006
Finndomo Oy	-26,97	-5,24	7,50	-1,93
Kannustalo Oy	9,13	14,34	18,09	24,99
Kastelli-talot Oy	14,59	11,19	16,48	22,52
Pohjolan Design-Talo Oy	25,29	42,52	45,87	42,49
Pyhännän Rakennustuote Oy	-6,25	2,94	5,06	-1,61
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	2009	2008	2007	2006
Finndomo Oy	-21,01	-0,50	8,52	-2,21
Kannustalo Oy	11,10	16,74	22,72	31,90
Kastelli-talot Oy	26,12	23,58	33,98	48,49
Pohjolan Design-Talo Oy	864,26	190,78	147,55	127,73
Pyhännän Rakennustuote Oy	-9,40	5,56	10,11	-1,75

MAKSUVALMIUS

Quick ratio	2009	2008	2007	2006
Finndomo Oy	0,00	0,03	0,00	0,00
Kannustalo Oy	3,72	4,15	2,30	2,00
Kastelli-talot Oy	0,83	0,78	1,75	1,94
Pohjolan Design-Talo Oy	0,53	1,11	2,05	3,59
Pyhännän Rakennustuote Oy	0,00	0,00	0,00	0,00

Current ratio	2009	2008	2007	2006
Finndomo Oy	0,08	0,20	0,20	0,30
Kannustalo Oy	4,16	4,91	3,13	2,80
Kastelli-talot Oy	1,16	0,98	1,29	1,41
Pohjolan Design-Talo Oy	0,62	0,85	1,10	1,28
Pyhännän Rakennustuote Oy	0,20	0,51	0,42	0,35

Nettokäyttöpääomaprosentti	2009	2008	2007	2006
Finndomo Oy	167,41	113,08	30,98	1614,40
Kannustalo Oy	96,74	60,96	53,94	47,51
Kastelli-talot Oy	54,68	54,01	46,38	49,23
Pohjolan Design-Talo Oy	113,07	66,13	79,22	94,09
Pyhännän Rakennustuote Oy	27,27	17,94	20,90	21,54

VAKAVARAISUUS

Omavaraisuusaste	2009	2008	2007	2006
Finndomo Oy	7,83	32,08	47,80	42,90
Kannustalo Oy	70,86	76,38	73,97	72,77
Kastelli-talot Oy	80,02	81,34	77,97	70,16
Pohjolan Design-Talo Oy	2,38	53,83	58,94	68,25
Pyhännän Rakennustuote Oy	61,64	69,13	61,52	54,62

Suhteellinen velkaantuneisuus	2009	2008	2007	2006
Finndomo Oy	175,64	140,37	56,52	3 197,76
Kannustalo Oy	28,53	16,07	15,09	14,97
Kastelli-talot Oy	8,11	5,61	5,38	7,35
Pohjolan Design-Talo Oy	28,15	7,80	10,79	8,88
Pyhännän Rakennustuote Oy	23,28	13,49	15,43	16,45

**TALONRAKENTAMISEN, RAKENTAMISEN, KAUPAN JA
TEHDASTEOLLISUUDEN TOIMIALOJEN TUNNUSLUVUT**

Liikevaihdon muutosprosentti	2009	2008	2007	2006
Talonrakentaminen	-15,70	7,50	13,90	3,40
Rakentaminen	-10,70	10,70	15,50	4,90
Kauppa	-13,50	6,20	9,00	7,70
Tehdasteollisuus	-24,00	2,80	7,00	16,30
Vieraan pääoman muutosprosentti	2009	2008	2007	2006
Talonrakentaminen	-38,70	33,10	52,10	-56,30
Rakentaminen	-5,80	26,90	9,50	16,30
Kauppa	-6,80	8,30	8,60	9,80
Tehdasteollisuus	-13,60	11,60	10,60	-0,30
Nettotulosprosentti	2009	2008	2007	2006
Talonrakentaminen	4,20	4,10	4,60	5,00
Rakentaminen	3,90	4,00	4,40	4,40
Kauppa	1,30	1,00	2,30	2,20
Tehdasteollisuus	-0,80	3,00	8,90	8,80
Kokonaispääoman tuotto prosentti	2009	2008	2007	2006
Talonrakentaminen	8,10	8,00	10,60	10,50
Rakentaminen	8,10	9,40	10,90	10,00
Kauppa	5,30	5,80	8,60	8,20
Tehdasteollisuus	2,00	5,70	10,90	10,60
Omavaraisuusaste	2009	2008	2007	2006
Talonrakentaminen	32,10	29,00	36,30	35,40
Rakentaminen	35,00	32,60	37,80	36,70
Kauppa	41,50	39,70	42,10	42,90
Tehdasteollisuus	43,80	41,40	47,40	49,10
Suhteellinen velkaantuneisuus	2009	2008	2007	2006
Talonrakentaminen	55,00	65,40	44,50	46,80
Rakentaminen	53,10	50,10	40,90	47,40
Kauppa	29,60	27,20	26,60	26,50
Tehdasteollisuus	85,00	74,20	65,70	62,90